

foto dd

Po zaslugi Slovenije Svetovni dan čebel

Za začetnika modernega čebelarstva splošno velja Slovenec Anton Janša, ki se je rodil 20. maja 1734 v Breznici pri Žirovnicah na Gorenjskem. Bil je prvi cesarski učitelj čebelarstva v avstrijskem cesarstvu (posredno tudi na svetu), čebelar na dunajskem vrtu Augarten cesarice Marije Terezije in potoval je po vseh deželah cesarstva, kjer je predaval o čebelarstvu in spodbujal kmete, da so svoje čebele prevažali s panji na pašo. Napisal je (v nemščini) tudi dve izredno zanimivi knjigi (katerih naukov se čebelarji držijo še danes): *Razprava o rojenju čebel* (*Abhandlung vom Schwärmen der Bienen*, Dunaj 1771) in učbenik *Popolni nauk o čebelarstvu* (1775), ki je žal izšel posthumno, saj je umrl 13. septembra 1773 za posledicami vročinske bolezni. Po njegovi smrti so izdali odlok, da so se morali vsi čebelarji učitelji v cesarstvu izobraževati po njegovih knjigah in načelih.

/str. 14
Mitja Petaros

TRST 9. nagrada Nadja Maganja Rimska učiteljica Silvia Marangoni

Društvo slovenskih izobražencev, Skupnost sv. Egidija, Slovenska zamejska skavtska organizacija in Nadjina družina so letos že deveto leto zapored objavili razpis za nagrado Nadja Maganja v spomin na enkratno in pogumno ženo, ki je bila dejavna na različnih področjih in je s svojim delom zaznamovala čas. Dokončna izbira nagrajenke je zaradi vsebinskih vzporednic in podobnosti med njo in gospo, ki ji je nagrada posvečena, padla na Silvio Marangoni, učiteljico iz Rima. Že od mladih nog je članica Sv. Egidija, posveča se problematiki staranja in uči imeti rade starejše ter jim pomagati pri težavah, ki jih imajo z zdravjem, jih bodriti in jim duhovno stati ob strani. Je pobudnica projekta oskrbovanih stanovanj kot alternativa domu upokojencev ter skupnega boja proti osamelosti v italijanskih in evropskih mestih. Bila je pobudnica mednarodnega gibanja Živijo ostareli in pobud Marijino in Anino pismo, ki stremi k medgeneracijskemu dialogu.

/str. 10
Metka Šinigoj

POGOVOR Viviana Morandin Naj jim ne odpremo vrat?

Med prostovoljci, ki so doslej na Goriškem veliko dobrega naredili - in še delajo - za priseljence, so zlasti ženske, odločne in izkušene matere (in tudi babice), pripravljene si zavihati rokave, prisluhniti fantom v stiski, pa tudi voditi skupine ljudi, ki konkretno kaj delajo. Večina njih ni sama iskala take izkušnje: se je pač znašla pred izzivom in ni mogla zapreti vrat. Med njimi je tudi gospa Viviana Morandin, doma iz Šlovenca.

/str. 3
Danijel Devetak

POGOVOR Olga Tavčar 30 let otroškega petja v Devinu

Otroci in mladi v Devinu že 30 let pojejo v Otroškem pevskem zboru Ladjica. Ob okroglem jubileju smo se pogovorili z ustanoviteljico in zborovodkinjo Olgo Tavčar. **Začnimo od začetka: kdaj je nastal pevski zbor Ladjica?** Pevski zbor Ladjica je nastal pred 30 leti, točneje v šolskem letu 1987/1988. Svoj prvi nastop je imel na Štefanovo, na božičnem koncertu. Izbira imena ni bila slučajna, navezuje se na društvo Ladj, ki je delovalo v Devinu na začetku 20. stoletja vse do prekinitve pod fašizmom.

/str. 3
DD

"Šagre" v naših vaseh

Štandrežci vabijo na drugi del Praznika špargljev, Mačkoljani pa na tradicionalni Praznik češeni

6, 10

Spomini na slikarja

Msgr. Franc Vončina se živo spominja na čas, ko je Tone Kralj izdeloval poslikave za cerkev na Pesku

11

Numizmatika

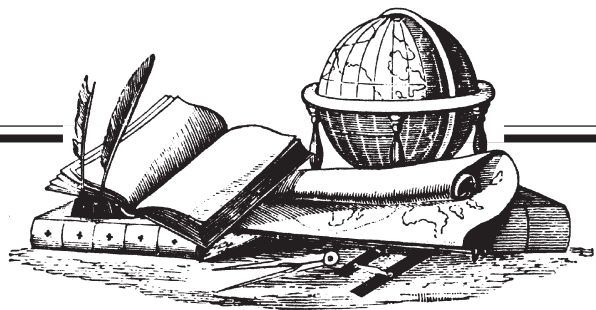
Med dobitniki priznanj Numizmatičnega društva Slovenije sta tudi dva zamejca, Mitja Petaros in Andrej Štekar

13

Nedelja, 27. maja 2018

Goriška nadškofija in koprška škofija vabita na medškofijsko romanje na Sveto Goro, ki bo potekalo pod geslom "Bog je mlad, Marija je mlada". Sv. maša ob 16. uri.

Odziv SSO-ja in senatorke Tatjane Rojc

Nedopustna prepoved slovenščine v cerkvi!

SVET SLOVENSКИH ORGANIZACIJ

Krovna organizacija je pred nekaj dnevi s tiskovnim sporočilom izrazila veliko zaskrbljenost, ker je prišlo do prepovedi uporabe slovenskega jezika ob podelitvi zakramenta prvega sv. obhajila v župnijski cerkvi v Špetru. Kot znano, je obred potekal 6. maja, o njem pa so po nekaj dneh pisali v Domu in Novem Matajurju. Posebno skrb vzbujajoča je "okoliščina, da so bili deli obreda v drugih jezikih, kar je seveda lepo in prav, pri tem pa so prezrli avtohtoni slovenski jezik, za katerega so nekateri starši prvoobhajancev tudi zaprosili", piše v sporočilu. SSO se hkrati zahvaljuje gospe Giulii Strazzolini, ki se je s pogumnim in prepričanim posegom javno zavzela v korist slovenščine. "Popolnoma skregana z realnostjo je namreč utemeljitev izključitve, da se v Špetru in Benečiji ne govori slovensko".

Krovna organizacija nadalje ocenjuje, "da je to dejanje nesprejemljivo in skregano z današnjo realnostjo, ki je usmerjena v priznanje in ovrednotenje avtohtone prisotnosti Slovencev v Benečiji". To bi moralo biti še posebno prisotno v življenju Cerkve. V ta namen so napovedali, da bodo posegli pri krajevnih cerkvenih predstavnikih, da takih primerov izključevanja slovenščine ne bo več. Svet slovenskih organizacij zaupa videmskemu škofu in špetskemu župniku, da bo prišlo do takojšnje pozitivne rešitve, ki bo slovenskemu jeziku priznala mesto, ki mu pripada na tem videmskem področju, kjer živi slovenska narodna skupnost. "Vsem nam namreč ne bo koristilo, če bi ta neljubi dogodek presešel okvire krajevne Cerkve", so še zapisali.

SEN. TATJANA ROJC

Dne 18. maja je o zadevi napisala uradno pismo videmskemu

nadškofu Andrei Brunu Mazzoccatu senatorka Tatjana Rojc. Na zelo spoštljivo, in vendar jasen način ga je opozorila na osuplost deklice slovenskega rodu, drugih članov jezikovne skupnosti, pa tudi vernikov italijanske večine zaradi katehistinje, ki ni znala združiti jezikov v veri, je pa žal razdelila ljudi na osnovi jezikov. Videmska nadškofija je kot naslednica slovitega oglejskega patriarhata vedno znala biti oporna točka in posrednica v iskanju mirnega sožitja, moralne in državljske rasti svojih skupnosti, je poudarila prof. Rojčeva. Izrazila je upanje, da bi si nadškof Mazzoccat kot buden pastir prizadeval za nadaljnjo rast naše pluralne, in vendar enotne deželne skupnosti v znamenju strpnosti in sprejemanja. Obenem ga je senatorka zaprosila za avdienco, da bi vzajemno spoznanje odprlo pot skupnim prizadevanjem v korist skupnega dobrega.

Generalni konzul Vojko Volk v Števerjanu

Ne Kalimero, ampak Kekec!

Slovenski generalni konzul v Trstu Vojko Volk je v ponedeljek, 14. maja, v spremstvu konzulke Tanje Mljač prvič uradno obiskal Števerjan. V občinski hiši so ju sprejeli županja Franca Padovan ter odbornika Orieta Jarc in Marjan Drufovka. Zahvalil se jim je za vse, kar delajo, za dobro voljo, za ohranjanje slovenstva. On sam se trudi, da bi podpiral "obe pljučni krili" Slovencev v zamejstvu, ki pa naj iščejo čim večjo enotnost v pogledih na ključne zadeve. "Za začetek se je treba spoštovati". Od novih deželnih oblasti pričakuje najboljše, predvsem pa nič slabega. Menda bo prišlo do velikih sprememb, je dejal in izrazil upanje, da bosta oba slovenska svetnika, Gabrovec in Slokar, znala poudarjati to, kar je za nas najpomembnejše, zahteve, za katerimi enotno stojimo vsi Slovenci. Tako na deželni kot na državni ravni bi si morali prizadevati vsaj za "zelo olajšano", če že ne

"zagotovljeno" zastopstvo. Take zahteve pa lahko postavljamo, samo če smo resnično enotni. "Zdaj ali pa nikoli". Politična scena se je namreč korenito spremenila, Slovenci volijo za najrazličnejše stranke, zato je pomembno imeti vsaj nekaj skupnih točk. S svojim stvarnim optimizmom je generalni konzul Volk navzoče pozval, naj nikdar ne obupajo, saj se življenje vrača tudi v najbolj zakotne doline. V Števerjanu je razlogov za optimizem še in še. Pomembno je, da ne tarnamo in se neprestano pritožujemo, češ da se nam godi krivica, kot je to delal Kalimero, temveč bodimo raje kot Kekec, ki se vedno znajde! Županja je gostu orisala vas, ki je znana po dobri briški kapljici, enogastronomskih prireditvah in festivalu narodno-zabavne glasbe. Veliko je tudi kulturnih dogodkov, tako da se v občini, ki šteje okrog 800 prebivalcev, vsak mesec kaj dogaja. Števerjanski vinarji postajajo

znani po vsem svetu, vaščani spet gojijo tudi oljke. Na upravni ravni se sicer soočajo z različnimi težavami, so pa pravkar začeli izdajati tudi elektronske dvojezične izkaznice. S posebnim ponosom je Padovanova povedala, da se njena občina ni vključila v medobčinsko zvezo in je zaradi tega prejela tudi manj finančnih sredstev; da pa je čas le dokazal, da ta ustroj ne deluje, kot so pričakovali, zaradi česar ga nova deželna vlada namerava tudi reformirati. Več pričakuje od sodelovanja z briškimi občinami Krmin, Koprivno, Medeja in Dolenje. Bogato in razvejeno je tudi kulturno delovanje dveh društev, "najpomembnejše je, da se mladi združujejo". Drufovka je dodal, da pričakuje podporo pri ohranitvi majhnih občin v Furlaniji Julijski krajini, saj bi "njihova ukinitve pomenila tudi ukinitve Slovencev v Italiji".

DD

Vodstvo SSk pri novoizvoljenem predsedniku FJK Massimilianu Fedrigo Tudi o reševanju težav naše narodne skupnosti

V ponedeljek, 14. maja, se je ožje vodstvo stranke Slovenska skupnost (deželnega političnega tajnika in potrjenega deželnega svetnika Igorja Gabrovca so spremljali strankin predsednik Peter Močnik, deželni podtajnik Marko Jarc in pokrajinski tajnik SSk za Goriško Julijan Čavdek) srečalo z novoizvoljenim predsednikom FJK Massimilianom Fedrigo. Na dnevnem redu prijaznega in sproščenega pogovora so bile zlasti upravne in politične prioritete za novo zakonodajno dobo. Predstavniki slovenske stranke so predsedniku Fedrigo izpostavili pomen okrepitev čezmejnega sodelovanja in razvoja skupnih projektov na področju infrastrukture in pristaniških dejavnosti. "Predsedniku, ki v teh dneh sestavlja svojo upravno ekipo, smo potrdili pričakovanje, da bo neposredno spremljal

vprašanje narodnih in jezikovnih manjšin. Gre za argument, ki se dotika številnih resorjev, od kulture in izobraževanja pa vse do gospodarskega in urbanističnega razvoja ter organizacije delovanja javne uprave", je po srečanju s Fedrigo poudaril vodja SSk Gabrovec, kateremu je Fedrigo ponovno zagotovil, da bo vprašanje manjšin in njihovih pravic spremljal v prvi osebi. V nadaljevanju je tekla beseda o potrebi po novem odnosu Dežele do krajevnih uprav, kar predpostavlja korenite spremembe k zakonu o medobčinskih zvezah, do katerega je bila SSk vseskozi kritična. "Stranka SSk se je svojčas opredelila proti ukinitvi Pokrajini ter vztrajala, da imajo tudi majhne Občine še zlasti na narodno mešanem območju pravico do samouprave. Občine naj se same odločajo, s kom in kako naj organizirajo javne sto-

ritve, ki naj bodo varčne in učinkovite, se pravi odgovarjajoče potrebam občanov. S predsednikom Fedrigo in z novim odborom se bodo v prihodnjih tednih ponovno srečali, da bodo obravnavali konkretna odprta vprašanja, začenši z deželnimi obvezami glede gospodarskega razvoja podeželja in razvojnih možnosti na zaščitnih območjih Natura 2000. Tu se prepletajo številna poglavja, ki gredo od kmetijstva do upravljanja kamnolomov in razvoja turističnih dejavnosti", je še dejal deželni svetnik Gabrovec. Stranka Slovenska skupnost bo novo vladno ekipo ocenjevala brez predsodkov in torej na osnovi konkretnih izbir in dejstev. Pristop SSk k Deželnemu svetu, v katerem njen predstavnik sedi v opozicijskih klopeh, bo zato seveda načelen, pa tudi konstruktiven in pragmatičen.

Povejmo na glas

Za srečnejše opredelitve

Nobena skrivnost ni, da se nahajamo v času, ki nas z vseh strani obdaja z novimi in novimi preizkušnjami, ali kot pravijo izvedenci: današnji človek nima več tistih trdnih temeljev, ki jih je imel v povojnem obdobju vse tja do padca berlinskega zidu. S tem padcem se je porušilo ravnotežje velesil - tako pravijo izvedenci -, kar je spodkopalo prejšnjo ureditev in znašli naj bi se v praznem prostoru. In če razvijemo misel naprej, je človek kot posameznik najprej začutil in potem spoznal, da se je nekaj bistvenega spremenilo in da prihaja z obzorja prihodnosti novo obdobje, za katerega ne vemo, kakšno je in kako naj se v njem opredeljujemo. In če smo prej živeli v nekakšnem redu, zdaj tega ni več ali ga je vse manj in vse bolj nas pravzaprav obdaja nered in s tem nemir, ki pa nikakor ne more biti srečno počutje, ampak je tesnobno nelagodje. Nelagodje, ki ga napajajo vse bolj neugodni vrtinci svetovnih dogajanj, čeprav se ti marsikomu zdijo zelo oddaljeni in s tem nevladni. Nelagodje je nadalje posledica slabšanja našega ekonomskega stanja in v tej luči tudi dogajanj in procesov v družbi, kjer je umestno navesti razslojevanje v vse več revnih in v krepitev bogatih s pomenljivim pristanikom politike. Slednjic se je pričelo naše nelagodje zavestno ali nezavedno opredeljevati, in to v prid tistim političnim silam, ki obljublajo odločne in hitre ukrepe in želijo upravljati s trdo roko. Pri tem nemara sploh nismo opazili, da se vsi skupaj nahajamo na velikem razpotju, razpotju

dveh zelo, a res zelo različnih opredelitev in da s svojim glasom dajemo podporo eni ali drugi smeri, se pravi, da eni ali drugi smeri izročamo krmilo svoje prihodnosti. In to, katera smer bo prevladala, se pravi, za katero se bomo opredeljevali, to bo določilo našo prihodnjo usodo. Prva smer, delno smo jo že utirili, izhaja prav iz nelagodja, ki pa lahko zadobi ostrejši naboj. Iz njega se izvije strah, strah zase, ki je dosti bolj rušilen in se zavzema za ostrejši način reševanja problemov. Pridruži se mu namreč mržnja, mržnja do vsakršne drugačnosti, mržnja do tujcev, mržnja do drugih ver in narodov, kjer pa se ta mržnja skriva za gorečo ljubezen le do svojega naroda, mržnja, ki se slednjič prelevi v sovraštvo, kar vse skupaj povzdiguje radikalno politiko, ki naj potem vse bolj radikalno družbeno ukrepa. To prvo smer bi morali v svoje dobro za vsako ceno skrajno odločno in čim prej zavreči, dokler druga smer še ni povsem udušena. Druga smer je namreč v bistvu srečna smer: nelagodje ob vseh težavah prenese, ga ne spreminja v strah in ne v mržnjo in sovraštvo. Z razumevanjem sprejema vse drugačnosti in se jih ne boji, ker bo pač treba z njimi živeti. Okrog sebe širi mir in pomirjanje, kar pa je nemara najpomembnejše, s svojo držo podpira tisto politiko, ki bo mir in pomirjanje širila in tudi zagotavljala. Le na ta način bo človek gradil srečno in miroljubno družbo ter smiselno prihodnost, za katero je poklican, za katero je rojen.

Janez Povše

S 1. STRANI Pogovor: Viviana Morandin

Naj jim ne odpremo vrat, ko nas prosijo kos kruha?

Kot redna župljanka v Štandrežu od februarja letos koordinira lepo ekipo prostovoljcev, ki enkrat tedensko pripravljajo večerjo prosilcem za azil. Na pobudo župnika Karla Bolčine so to začeli delati v postnem času. A "postna akcija" se nadaljuje in zdi se, da se bo še kar nadaljevala ... "Najprej želim poudariti, da nisem samo jaz. Sama bi ne mogla narediti ničesar", je želela poudariti, ko sva se prejšnji teden začela pogovarjati v uredništvu.

Kdaj in kje ste prišli prvič v stik z realnostjo goriških beguncev?

Prvič sem prišla v stik z njimi v začetku februarja letos, kmalu potem, ko je nadškof Carlo sklical sestanek z župnijami na to temo. To je bilo v času, ko je bil Bombijev predor že zaprt in so begunci našli zatočišče v velikem šotoru na vrtu zavoda Contavalle v četrti Sv. Ane. Naš župnik Karel mi je rekel, naj grem pogledat v Podturn, kjer so se zbirali in so jim prostovoljci delili hrano. Tja sem šla 11. februarja 2018 kot predstavnica štandreške župnije: znašla sem se pred množico mladih, premarženih fantov. Spoznala sem gospo Mario, ki je nekaka koordinatorica vseh župnijskih skupin, ki v zadnjih mesecih pomagajo migrantom. Ona - pravi jo "mamma Maria" - mi je razložila, kako vse to gre; za druge dneve so že skrbele druge župnije, ostala je le še nedelja. Sprejela sem. Toda ponudila sem lahko le topel čaj, saj sem bila sama. Tudi topel čaj pride prav, so mi povedali, saj v tistih dneh je zeblo. Dva tedna sem delila samo čaj. Šla sem večkrat v tednu. V četrtek, 15. februarja, so prišli mimo neki belgijski višješolci, ki so bili na šolskem izletu: v bistvu so spoznali "migrantsko balkansko pot"; zadnji cilj je bila Gorica... To me je presunilo. V nedeljo sem po maši zbrala nekaj prijateljev in jim povedala, da so nas vprašali, ali bi pripravljale in delile hrano ob nedeljah zvečer. Nekaj se jih je takoj odzvalo. V začetku nas je bilo pet. Prvo hrano smo delili 25. februarja. Od takrat do nedelje, 13. maja, smo razdelili 896 večerj.

S časom so se v Štandrežu pridružili tudi drugi, večinoma družine. To se mi zdi lepo: nedelja je itak dan družine. S tem da sodelujejo starši in tudi otroci, družina ostaja povezana, in to v dobrem namenu in prijetnem vzdušju. Vsi mi gotovo kaj pridobimo od tega.

Odkod zamisel za "postno akcijo"?

V začetku smo se pač zmenili, da bo to naša skupna postna akcija. "Na fronto" me je poslal župnik, ki mi je rekel: "Pojdi in pogledaj, za kaj gre". Sam je tudi želel, da bi nekdo sprejel koordinacijo te skupine.

Kakšen je bil prvi vtis "na terenu"?

Prvi pogled na te fante me je močno prizadel. Pomislila sem, da imam doma topel dom, kjer mi nič ne manjka. Oni so hodili

spat v šotor, kjer je tudi močno zeblo. Prav zaradi tega sem si rekla: "Zakaj ne bi šla v to"? S svojim navdušenjem sem "omrežila" še ostale. Hrano smo delili tudi na velikonočno nedeljo:

foto dd

ostali smo z njimi in jim pripravili malo bolj praznično večerjo. Ko se je post končal, me ni nihče vprašal, ali bi prenehali. Šli smo kar naprej. Nikomur ni šinila v glavo misel, da bi končali. Zdad nas je od dvanajst do štirinajst.

Se pri delu vrstite?

Niti ne. Če smo vsi prosti, smo vsi zraven. Če kdo ne more priti, ga pač ni.

Kdo pa ste?

V skupini je prijateljica iz četrti Sv. Ane, ki je postala vdova januarja letos, dve družini iz Štandreža, ki imata po dva otroka, družina, ki ima enega sina, zakonca iz Števerjana in seveda moja družina; ko je doma, se nam rada pridruži tudi hčerka moje sestrične, ki študira v Padovi.

Odzvali smo se tudi na vabilo v "solidarnostno skupino" (Gruppo solidarieta), v kateri se zbirajo prostovoljci, verni in ne-vern, družine, ki so se same organizirale, da bi pomagale tem fantom. Imamo redna srečanja. Nekega dne je tja prišlo dekle iz

Červinjana; ker je bila sama iz te župnije, ki je tudi precej oddaljena od Gorice, in bi rada pomagala, se je pridružila naši skupini. Pred dvema tednoma nam je pomagala kuhati in deliti skupina skavtinj, teden kasneje pa skupina skavtov.

Kdaj in kje kuhate oz. delite?

Kuhati začenjamo v soboto popoldne v župnijskih prostorih v Štandrežu. Ob nedeljah to segrejemo ali skuhamo pašto, če je treba, nakar vse skupaj nesemo v Gorico, kjer delimo. Prve čase smo delili v sobi župnišča v Podturnu; potem ko je morala škofija podreti šotor in se je v

Podturnu začela intenzivnejša priprava na zakramente, smo morali iti drugam. Fantje so našli prenočišče na sedežu Karitas blizu kapucinov. Tam jim nudijo sobo, kjer jih spi veliko število; imajo streho nad glavo, vse drugo pa jim manjka. V tisto sobo sem stopila samo enkrat: ne morem si predstavljati, da bi jaz lahko živela tako kot oni... Hrano delimo že nekaj časa tam blizu, v menzi kapucinskega samostana. Tam so bolj organizirani, prostorov je več. Tja prihajamo ob nedeljah s hrano okrog 18.15, oni sami pripravijo mize, ob 18.30 se odprejo vrata in začnemo deliti večerjo. Po večerji se člani ekipe vrnemo v Štandrež, operemo posodo in nato skupaj povečerjamo, kar je morda ostalo, ali pa si naredimo še kaj.

Družine iz te skupine se poznajo že vrsto let; s to izkušnjo, ob konkretnem delu, pa poglobljamo tudi naše prijateljstvo, skupaj razmišljamo o otrocih, delu itd. V drugih župnijah v glavnem kuhajo na domu, prostovoljke so ženske: mi imamo srečo, ker lahko kuhamo v veliki župnijski kuhinji in ker so zraven tudi možje in otroci. Imamo lepo priložnost, da skupaj rastemo. Nismo tam samo zato, da bi kuhali in nato šli domov.

Se priseljenci pri kapucinih srečujejo z brezdomci?

Da, jedo pri isti mizi. V menzi pri kapucinih je ob nedeljah, poleg prosilcev za azil, vsakokrat tudi 10-15 goriških brezdomcev. Gvardijan br. Giorgio nam je rekel, da vsakdo, kdor vstopi, mora prejeti krožnik. Mnogi se poznajo, saj prihajajo vedno eni in isti. Najprej smo pripravili ločeno mizo za brezdomce. Ker je ta miza velika, se vedno pridruži kakšen begunec.

Pred mesecem dni se je zgodilo, da je mlad, postaven možki iz furlanske vasi, ki je sam priznal, da je alkoholik, povedal, da ga je oče grdo zapodil od doma, čeprav je ves dan delal na polju. V menzo je prišel, ko so drugi že skoraj končali jesti. Rekli smo mu, naj prisede in povečerja. Fantje so mu takoj prinesli topel čaj in obrok hrane. Po večerji sva se mu približali "mamma Maria" in jaz, pa je začel jokati. Ganilo ga je sočutje, ki ga je bil deležen v družbi teh fantov, ki sicer nimajo nič, ne strehe ne družine.

/ str. 4

S 1. STRANI Pogovor: Olga Tavčar

Trideset let otroškega petja v Devinu

foto dd

Kdo ga je ustanovil?

Zbor sva ustanovili Mirjam Bratina Pahor in jaz. Želeli sva napolniti vrzel, ki je na področju otroškega in mladinskega petja nastala v naši občini po prekinitvi delovanja MIPZ Kraški slavček, ki ga je vodil prerano umrl dirigent Igo Radovič.

Je bil to otroški ali mladinski?

Osnovo zbora so sestavljali pevci COPZ Štivan, ki je do takrat pod vodstvom mlade organistke Tatjane Legiša pel pri svetih mašah v Štivanu in je leta 1986 prekinil s svojim delovanjem. Prva leta so pri zboru peli tudi srednješolci, zato je naš repertoar zaobjemal tudi dvoglasne pesmi. V letih je bilo srednješolcev vedno manj, medtem ko so pri njem pričeli peti tudi malčki iz vrtca. Kar nekaj let so tako nastopali in peli razdeljeni v dve skupini, mlajši in starejši.

Kdo so bili zborovodje?

Sama vodim zbor od ustanovitve. Mirjam Bratina se je po nekaj letih preselila v Gorico in se je zato odpovedala aktivnemu sodelovanju. Nad dvajset let pa spremlja in redno sodeluje z zborom Marja Feinig. S pevci je naštudirala marsikatero spremljavo na Orffovo glasbila. Vodila je tudi starejšo mladinsko pevsko skupino. Kot vodja podružnice glasbene šole Emil Komel iz Gorice že vrsto let prispeva k plodnemu sodelovanju. Le v šolskem letu 2015/16 je zbor vodila zborovodkinja Lucrezia Bogaro. Ko je leto kasneje odšla na študijsko izobraževanje v Nemčijo, pa sem zbor ponovno prevzela jaz.

Kakšen je bil razvoj sestava od začetka do danes? In pri kakšnem "zdravju" je zbor danes?

Zbor je "živ organizem" in kot vsa živa bitja je v tridesetih letih doživel večje in manjše vzpone, padce. Od več kot tridesetčlanskega zbora, od časov, ko sta zbor sestavljali mlajša in starejša skupina, doživljamo trenutno spet obdobje suhih krav. Trenutno poje pri zboru le dvanajst pevcev. Razen dveh pevcev, ki sta že srednješolca, vsi ostali obiskujejo osnovno šolo Josipa Jurčiča v Devinu. Vaje imamo

vsak četrtek po pouku na sedežu pevskih zborov v Devinu.

Sedež pevskih zborov v Devinu velja za pomembno krajevno narodno postojanko. Ste tam od začetka?

Danes, kot rečeno, imamo enkrat tedenske pevske vaje na sedežu devinskih zborov. Podobno kot moški pevski zbor Fantje izpod Grmade in ob ustanovitvi tudi Dekliški zbor Devin, smo naše prve pevske vaje imeli v župnijski dvorani, to se pravi v

stopajo v Mavhinjah na Festivalu amaterskih gledališč. Že nekaj let naučeno lutkarsko predstavo prikažejo tudi malčkom vseh vrstev nabrežinskega ravnateljstva, ko se zberejo v Devinu za slovesno podeljevanje predšolskih bralnih značk. Že drugo leto zapored pa smo v septembru priredili Lutkovno gledališče Pristanišče, se pravi abonma, s katerim ponujamo otrokom in mladim štiri gledališke predstave.

Sicer pa OPZ Ladjica od ustanovitve redno sodeluje na revijah otroških in mladinskih pevskih zborov, ki jih prirejata ZCPZ iz Trsta in Gorice. Na Mali Cecilijanki, v kolikor Devin spada pod goriško nadškofijo, na reviji Pesem mladih pa kot zbor, ki je član ZCPZ iz Trsta. Večkrat smo tudi nastopili na revijalnem in tekmovalnem delu revije Zlata grla.

Z moškim zborom Fantje izpod Grmade, pred leti pa tudi z Dekliškim oziroma Ženskim pevskim zborom Devin smo soorganizatorji Božičnega koncerta, ki vsako leto na Štefanovo vabi v novo štivansko cerkev. Plodne odnose gojimo tudi z veroučnimi skupinami, ki delujejo v župniji. Skupno organiziramo marsikatero kreativno delavnico v dobrodelne namene, praznik staršev itd.

Boste letošnji jubilej obeležili s kakšnim posebnim dogodkom?

Tridesetletnice delovanja se bomo spomnili z zaključno prireditvijo, proslavo, ki bo 2. junija ob 18. uri na sedežu pevskih zborov v Devinu. S pesmijo Spalni vlak, ki jo je uglasbil Patrick Quaggiato, vas bomo pospremili na pot našega tridesetletnega delovanja. Na odru bomo v okviru glasbene pravljice zapeli celo vrsto pesmi in se predstavili z glasbenimi točkami. Posredno, s svojimi pričevanji in spomini, pa bodo sodelovali tudi nekdanji pevci Ladjice. Prepričana sem, da bo za vse to lep dogodek.

DD

foto dd

Trst / Peti emporij solidarnosti

Humanitarna nabirka hrane

Na tržaški škofiji je pred kratkim potekala tiskovna konferenca, na kateri so predstavili že peti Emporij solidarnosti, ki bo v soboto, 26. maja, in v nedeljo, 27. maja. Gre za humanitarno nabirko hrane, ki jo organizira tržaška škofijska Karitas. Letos je k pobudi, ki poteka pod geslom "Daruj za Emporij solidarnosti" pristopilo kar 20 supermarketov. Predsednik tržaške škofijske Karitas pater Alessandro Amodeo je med konferenco napovedal, da bodo v nedeljo, 27. maja, po vseh župnijah tržaške škofije zbirali higienске pripomočke in živila za ljudi v stiski. Karitas si že enajst let uspešno prizadeva, da po župnijah zbira živila in nujne pripomočke za revne

ljudi. Letošnja izvedba humanitarne akcije daje v ospredje revne družine. Predstavitvi je v imenu tržaške občinske uprave prisostvoval občinski odbornik Carlo Grilli, ki je izpostavil, da je občinska uprava vedno podpirala plemeniti

Amodeo je povedal, da za zdaj ostaja število prosilcev za pomoč še zelo visoko: "Ponosni smo, da smo v roku petih let razdelili osnovne življenjske potrebščine v vrednosti enega milijona evrov. Povprečni del prosilcev, to je 70 odstotkov, sestavljajo italijanski državljani; za tem pa so še osebe drugih narodnosti. V večini primerov gre za družine, ki imajo mladoletne otroke". Zato da lahko prosilci prejmejo materialni prispevek, morajo imeti stalno bivališče v Trstu. Karitas si prizadeva, da vsaki družini v stiski ne nudi le materialne pomoči, temveč se z družinami tudi srečujejo, izpostavijo stik in dialog in skušajo ljudi spodbuditi k reševanju težav.

Foto damj@n

to poslanstvo in delo škofijske Karitas, ki je v teh časih še kako potrebno. Pater Amodeo je izrazil zadovoljstvo, da pri letošnji nabirki sodeluje tudi Fundacija CR Trieste.

Občinski odbornik za socialne zadeve Carlo Grilli je zaradi naraščanja revščine v Trstu nekoliko zaskrbljen: "V našem mestu konkretno primanjkuje socialna politika. Potrebujemo nove načrte, s katerimi bomo lahko sistemsko obvladovali pojav revščine". Med konferenco so pohvalili podjetja, kot so Illycaffè, Eataly, Parmalat in druga, ki Caritas darujejo izdelke. Alessandro Amodeo je pred koncem še pozval, da so za nabirko predvsem zaželeni plastenke ali steklenice kuhinjskega olja, pločevinke hrane, omake in instant juhe ter razna čistila, izdelki za higieno otrok in odraslih.

Marko Manin

Kratke

Trst / Mašniško posvečenje

Svetoivanska župnijska skupnost z velikim veseljem sporoča, da bo mašniško posvečenje diakona g. Tomaža Kunaverja v soboto, 2. junija 2018, ob 17. uri v stolnici pri sv. Justu. Gospod Tomaž bo nato pel novo mašo v nedeljo, 3. junija, ob 10. uri v župnijski cerkvi pri Sv. Ivanu. Na ta lepi in ob vse večjem pomanjkanju duhovnikov zmeraj bolj redke dogodke so prisrčno vabljeni slovenski verniki, narodne noše in skavti.

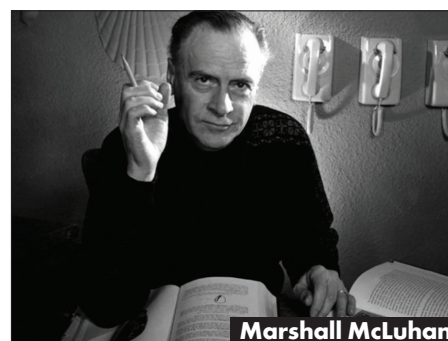
Cerkev bo dobila šest novih svetnikov

Dne 19. maja 2018 je papež Frančišek v konzistorij dvorani vaticanske apostolske palače vodil dneвно molitveno uro in redni javni konzistorij, namenjen kanonizaciji šestih blaženih, ki bo potekala 14. oktobra letos. Med blaženimi, ki bodo razglašeni za svetnike, sta posebno znana papež Pavel VI. (Giovanni Battista Montini, 26.11.1897 - 6.8.1978) in nadškof Oskar Arnulfo Romero Galdámez (15.8.1917 - 24.3.1980), ki je bil umorjen 24. marca 1980 v San Salvadorju. Ostali so dva škofijska duhovnika (Frančišek Spinelli in Vincencij Romano) ter dve redovni ustanoviteljici (Marija Katarina Kasper iz Nemčije in s. Nazarija Ignacija sv. Terezije Jezusove).

Cerkveni in družbeni antislovar (45b)
S kot SEKULARIZACIJA 2

Tokrat moramo najprej spregovoriti o tem, kaj naj bi ta sekularizacija ali sekularizem, če ga hočemo uvrstiti, in to seveda hočemo, med vse ostale -izme, sploh pomenila kot omenjeni proces. Vsekakor danes ni tako lahko zaslediti ne ene ne druge besede, čeprav ju lahko najdemo, medtem ko se veliko govori o "laičnosti" in jo tudi propagiramo, ne le v sodobnem svetu, če je ta doba, s katero korakamo (so-dobnost), tista, ki se je rodila sicer že prej, a razvila po drugi svetovni vojni, zlasti pa po seksualni revoluciji šestdesetih let. Ampak o tem mitu "laičnosti" bomo spregovorili posebej, zadeva pa je v tesnem sorodu s sekularizmom ali sekularizacijo, kot je komu ljubše. V sorodu sta zadevi zato, ker je laičnost koncept, ki je nastopil kot posledica sekularizacijskega procesa, saj je vedno tako, da revolucionarji pravo "orožje" (ki ni nujno le vojaško, v smislu pušk, bomb in raket!) uporabijo šele potem, ko so gotovi svoje zmage. Do definicije našega procesa pridemo postopno. Če je komu všeč ali ne, je treba dejati, da je sekularizacija zlasti in predvsem svojevrstna vojna, in sicer revolucionarna, zato pa tudi podtalna ali

pritlehna. Vsebuje seveda tudi t. i. propagando, a je ta le vrh ledene gore. Laičnost je le načelo ali "vrednota", ki jo propagirajo, potem je pomemben seveda jezik, ki mora biti nov in zamenjati starega, o čemer smo že govorili v naših družinjah,

Marshall McLuhan

imamo pa tudi sredstvo za širjenje novih vsebin, ki so pa javne debate ali razprave, ki jih je zlasti omogočil in potencial poseben izum, to pa je seveda televizija. Kot je dejal genialni Marshall McLuhan, naslanjajoč se na evangelijsko opozorilo, da, kdor ne zbira, raztresa, določene iznajdbe nujno raztresa, začeni s tiskom, posebej pa seveda televizija, ki jo je podrobno preučil. Pride namreč do raztresanja ali fragmentacije, kar se zlasti zgodi preko očesa, ki kot organ nadomesti uho. Kanadski strokovnjak žal ali k sreči ni mogel videti še ene iznajdbe, interneta, ki je fragmentacijo izstrelil v oblake, je pa vse to v svojih

zapisih na neki način predvidel. Voditelji procesa sekularizacije so vsekakor televizijo pridoma in spretno izrabili za svoje podne cilje, pa to še naprej počno, lahko rečemo, da vse bolj podlo, zraven pa seveda še vse druge naprave in iznajdbe, ki lahko zavajajo človekovo oko. McLuhan je izrekel tudi znano trditev, po kateri je sredstvo hkrati tudi sporočilo ("The medium is the message"). Če torej pogledamo sredstvo razprave, potem je tisto, kar je pomembno, to, da se razpravlja. Tu je pomembna ključna beseda novega jezika, ki je "dialog". Važno je torej "imeti dialog", "biti v dialogu"... Jasnó, da niso važne vsebina, resnica, resničnost,

temveč le še "dialog". Namen ni priti do nečesa, do nekega cilja, temveč samo to, da se ima dialog. Ta brezciljnost je pa še ena vsebina sekularizacije, ki že kaže na njeno definicijo, torej, kaj sekularizacija je. Sekularizacija je pomik določene družbe iz takšne, ki je tesno poistovetena z verskim pogledom na svet in človeka ter goji tovrstne vrednote, ki jih jemlje za del svojega lastnega bistva, do tega, da za svoje sprejme nereligiozne ali celo protiverske vrednote in posvetne (sekularne) institucije. Na kratko - središče ni več Bog, temveč svet.

Andrej Vončina

Foto DP

Prvo sv. obhajilo v Štandrežu

V nedeljo, 13. maja 2018, so v cerkvi sv. Andreja apostola v Štandrežu prejeli prvo sveto obhajilo Abel, Emanuele, Eva, Marta in Nika. Dve leti sta jih na ta korak pripravljali učiteljica Anita Kerpan in Maria Donata Coteloni. Župnik Karel Bolčina je otroke pozval, naj vedno ohranjajo odprta vrata in odprta srca. Otroci so namreč v prezbitariji, blizu krstnega kamna, položili vrata in nanja zalepili srca, ki se odpirajo in zapirajo. G. Karel je tudi povzel nekaj misli iz homilije papeža Frančiška v Molfetti pred mesecem dni, kjer je med drugim

dejal, da se nam Jezus v evangeliju podarja kot kruh življenja; kdor se hrani z evaristijo, postane tudi sam razlomljen kruh in se daruje drugim. To, kar prejemo pri maši, moramo podariti v življenju. S papežem je tudi župnik povabil mlade, naj bodo odprta vrata usmiljenja, ki so vrata Cerkev, vrata našega srca in naše družine. Obred so s petjem spremljali otroci pastoralne enote Soča-Vipava, ki jih je vodila Tiziana Zavadlav, na orgle pa spremljal Silvan Zavadlav. Za pet prvoobhajancev sta katehistinji izdelali prav posebne sveče.

Foto Sergio Marini

Prvo sv. obhajilo v Pevmi ...

Jacopo, Paola, Matilde, Erika, Antea, Nicol, Samantha, Meri in Tjaša so prvič prejeli Jezusa v svoje srce v pevmski cerkvi v nedeljo, 13. maja 2018, Ivan, Emanuel, Luca in Simon pa v štmarški v nedeljo, 20. maja. Dve leti so se v Pevmi z domačim župnikom g. Marijanom Markežičem in skrbno katehistinjo gospo Majdo skupaj pripravljali na ta veliki dogodek. V praznično okrašenih cerkvah jim je pri slovesnih svetih mašah sv. hostijo prvič podelil domači župnik g. Marijan Markežič. Ob tem jim je namenil pomenljive besede: "Jezus prihaja kot prijatelj na pot življenja, da nas spremlja s svojo besedo kot 'navigator' proti večnosti. Na tej poti pa nam je vsakodnevna opora in moč pri obhajilu s svojim telesom". Te globoke misli naj jim bodo svetlo vodilo tudi v preizkušnjah in naj ta srečni dan ohranijo živo v spominu kot dragocen dar, ki so ga bili deležni in ga bodo skozi vse življenje.

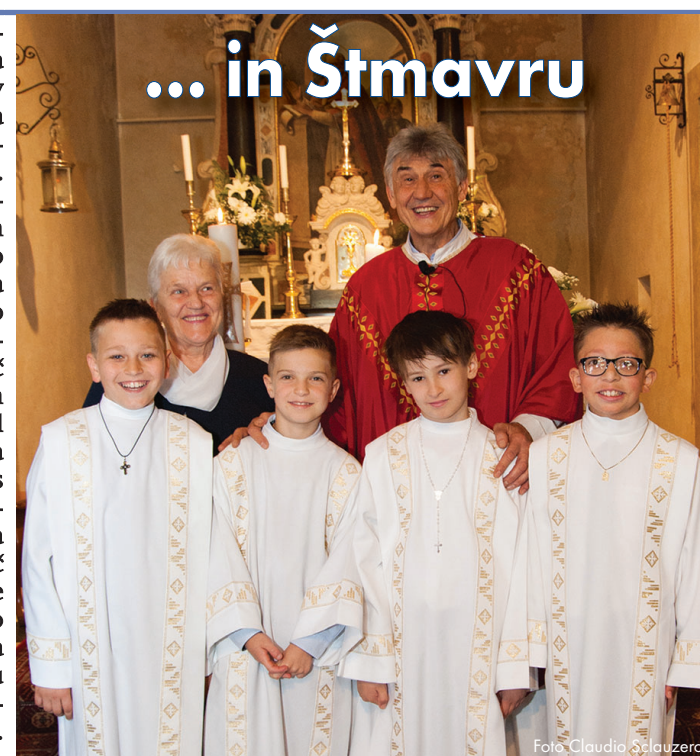

Foto Claudio Glazer

... in Štmavru

SNOVANJA Nastop učencu prof. Gadjieva Poustvarjalna moč mladih pianistov

Svetloba in senca med 19. in 20. stoletjem je bil naslov koncerta, ki ga je Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel pripravil 18. maja 2018 v Palači Lantieri v Gorici v okviru cikla Snovanja.

Štirje sedanji in en nekdanji učenec iz razreda prof. Sjavuša Gadjieva je na večeru, posvečenem klavirski glasbi, predstavilo niz virtuosnih del skladateljev, ki so s svojim opusom pustili globoko sled na področju klavirske literature. Center Komel skupaj s prof. Gadjievom beleži že več desetletij pomembne dosežke na področju klavirskega mladinskega poustvarjanja, ki si je pridobilo ugled in prepoznavnost. V njegov razred vstopajo najperspektivnejši mladi pianisti, ki se lahko spoprijemajo z zahtevnimi klavirskimi umetninami, sicer vključenimi v študijske programe na akademijah. Njegovi učenci dosegajo tako tehnično dovršenost kot tudi poustvarjalno globino, izhajajočo iz tehtnega razumevanja klavirske literature. Njihovi rezultati ne ostanejo neopazni na glasbenih tekmovanjih, s katerih prihajajo z najvišjimi ocenami, nagradami in priznanji. Poleg tega pa z velikim uspehom opravljajo izpite na državni ravni in študij nadaljujejo na najpomembnejših evropskih akademijah. Tokratni koncert so oblikovali trinajstletna Sara Lupi iz Gorice, petnajstletna Michela Sbueltz iz Števerjana ter osemnajstletna Lorenzo Tomada iz Gorice in Federico Breganti iz Ogleje, kot poseben gost pa se je predstavil tudi devetnajstletni Alessandro Villalva, ki študij klavirja nadaljuje na Akademiji Mozarteum v Salzburgu. Vsak izmed mladih pianistov je navdušil na svoj način. Vsem pa je bila skupna

izjemna poustvarjalna moč, pa tudi izvedbe, ki so temeljile na naprednem obvladovanju zahtevnih tehničnih prijemov. Njihova interpretacija je bila dosledna, suverena in navdahnjena. Pri izvedbah so bili sproščeni in odprti so pristopali k izražanju glasbenih misli. Pri igri so se prepustili toku melodičnosti, ujeti v notni zapis, in s tem naredili izvedbo svežo, polno, živo in zanimivo. Program je vključeval dela od Frederica Chopina, Franza Liszta in Clauda Debussyja pa do Sergeja Rachmaninova in Sergeja Prokofjeva, geografsko gledano je bila zastopana glasba od Francije preko Madžarske, Poljske do Rusije. O zgodovinskem zaledju nastanka izbranih skladb in njihovi estetski vrednosti je spregovoril muzikolog Alessandro Argentini, ki je program povezal, in tako pred začetkom koncerta poslušalce pospremil z zanimivim strokovnim komentarjem k poglobljenemu poslušanju. Izbrane skladbe, ki so bile na programu, so reprezentativne umetnine, ki jih pogosto slišimo na klavirskih recitalih na velikih koncertnih odrih, zato je bila izvedba le-teh pod prsti mladih pianistov toliko bolj navdušujoča. Sara Lupi, Michela Sbueltz, Lorenzo Tomada, Federico Breganti in Alessandro Villalva so pripravili odlično večer klavirske glasbe, ki je vnovič dokazal, da je Gorica postala vidno središče klavirske šole, ki ohranja svoj renome na zavidljivo visokem nivoju.

Metka Sulič

Kratke

Govorica / Predavanje o Darku Bratini

Zaupati čez mejo - Darko Bračina med sociologijo in filmom je naslov seminarja, ki bo potekal v petek, **25. maja 2018**, ob 10. uri na univerzitetnem polu Gorica, Diplomatske vede, ul. Alviano 18, predavalnica 102, 1. nadstropje. Sodelovali bodo Bratinovi kolegi, sopotniki v njegovi politični-institucionalni, mednarodni in akademski izkušnji, ki je povezana tudi z odprtjem univerze v Gorici.

Predstavitve pesniške zbirke Ljubke Šorli

V ponedeljek, **28. maja 2018**, ob 18. uri bo v Knjižnici Franceta Bevka v Novi Gorici (pri klavirju) predstavitve pesniške zbirke Ljubke Šorli Goriške pesmi. Zbirka, ki jo je z ilustracijami opremil goriški slikar Andrej Kosič, je izšla pri založbi Art. V njej so objavljene pesmi, ki jih je pesnica napisala po poroki z Lojzatom Bratužem in selitvi v Gorico leta 1933. Po večini neobjavljene ali samo revijalno objavljene pesmi je iz njene obsežne zbirke izbral in uredil njen nečak Igor Tuta. Spremenno besedo je napisala Marija Mercina. Prav Tuta in Mercina bosta govorila o pomenu nove zbirke v luči celotnega pesniškega življenja in dela v viharnih časih slovenske zgodovine. Pesmi bodo brale Kaja Čelan, Vida Marjetica Feguš, Pavla Hvalič, Greti Ličen, Jana Rajh Plohl in Olga Šušmelj. Uglasbene pesmi bo pelala Polona Kante Pavlin ob klavirski spremljavi Mirjam Furlan. Častni pokrovitelj dogodka je župan Mestne občine Nova Gorica Matej Arčon. Prijazno vabljeni!

ŠTEVERJAN Koncert "Prijatelji, ostanimo prijatelji" s Triom Denis Novato

Naj živi narodno-zabavna glasba!

Zaljubljeni v slovensko pešem in narodno-zabavno glasbo ter ponosni na svojo vas so Števerjanci, ki so 20. maja 2018 v dvorani Sedejevega doma v Števerjanu - ob koncu kulturne sezone in obenem v pričakovanju na 48. festival narodno-zabavne glasbe, ki bo potekal od 6. do 8. julija - priredili dvourni glasbeni praznik z naslovom *Prijatelji, ostanimo prijatelji*. Društvo F. B. Sedej je posebnemu gostu, Denisu Novatu, organiziralo koncert ob 30. obletnici delovanja "muzikanta iz Trsta" in prijatelja, ki kot svetovni prvak v igranju na diatonično harmoniko nastopa po vsem svetu, od New Yorka do Tokia, in je ta jubilej izrecno želel proslaviti tudi v briški vasi, ki jo ima za prestolnico narodno-zabavne glasbe v zamejstvu.

Večer, ki se je začel in končal z notami najbolj prepoznavne in predvajane polke po vsem svetu, Na Golicu, je nad vse navdušil občinstvo, ki je kar naprej bučno ploskalo. Trio Denis Novato (z njim sta igrala kitarist Daniel Schneider in basist Alen Ojcinger) namreč dosega brezhibno tehnično in interpretativno dovršenost, vsak koncert je zato za ljubitelje take glasbe izredno doživetje. Na števerjanskem koncertu so počastili publiko z Novatovimi avtorskimi skladbami

foto dd

in z melodijami iz narodno-zabavne zakladnice. Veliko je bilo takih, ki zahtevajo izjemno tehnično znanje; posebno nežna in spevna pa je bila pesem Pasticček, ki jo je Novato novembra 2016 imel čas zaigrati papežu Francišku.

Ljubezenska zgodba med njegovimi prsti in okroglimi gumbki traja že 30 let, je dejala Ilija Bergnath, ki je povezovala večer. V tem času je Novato nastopal, snemal, pisal glasbo, izdal več

kot 30 samostojnih albumov "in vse kaže, da so njegovi prsti še vedno noro zaljubljeni v te bele tipke". Sam harmonikar je povedal, da že od najstniških let prijateljuje z Janom Leopolijem, ki ga je predstavil v Števerjanu in ga prvi povabil v Brda. Na oder je nato priključil še dva števerjanska prijatelja, Mihaela Corsija in Robija Beretto, ter z njima zaigral tri pesmi: tretjo, *V dolini tih*, je pela cela dvorana. Seveda so zapeli tudi Avsenikovo *Prijatelji*,

ostanimo prijatelji na besedilo Marjana Stareta, ki je dala večeru naslov.

Glasbeni večer so dopolnili števerjanski glasovi. Najprej je zapel Otroški pevski zbor F. B. Sedej, ki ga od leta 2007 vodi Martina Hlede; na klavirju ga je spremljala Martina Valentincič, na kitari Elija Mužič. Najmlajšim pevcem se je nato pridružil Mladinski pevski zbor Sedej, za spremljavo katerega je poskrbel pravi narodno-zabavni trio: že omenjenemu kitaristu sta se pridružila harmonikar Fabijan Mužič in basist Matija Corsi. Za venček narodnih se jim je pridružil nič manj kot Denis Novato, kar jim je dalo še dodatnih energij. Mladinski zbor je zapel tudi Kosovelovo pesem Škrat Dobrošin v uglasbitvi Patrica Quaggiata in zimzeleni Slavok valček Čebelar. Na koncu je stopil na oder še Mešani pevski zbor Sedej, ki je pod Quaggiatovo taktirko zapel nekaj med sabo zelo različnih pesmi, ne nazadnje tudi duhovito *Bicikel*, ki ji je besedilo v števerjanskem narečju prispeval Matej Pintar; na klavir je zbor spremljal Davide Tomasetig. Polno je zazvenela tudi *Zarja Števerjana*, melodija, ki je na festivalu prvič zazvenela pred 30 leti in velja za nekako "himno" festivala, zaradi česar jo radi pojejo ob vsakem vaškem prazniku: na kitari jo je spremljal Franko Reja, Tomasetig na kontrabas. Večer je kronal zbor s pesmijo *Prijatelji, ostanimo prijatelji*, ki jo je zapel skupno s Triom. "Radi se vsi imejmo, saj pesem družni nas!"

DD

(več fotografij na www.noviglas.eu)

PD ŠTANDREŽ Praznik špargljev 2018

Kulturni utrinki ob domačih dobrotah

Kot vselej prijetno in domače vzdušje je v prvem delu Praznika špargljev, ki ga že dolgo vrsto let v drugi polovici maja prireja zelo delavno Prosvetno društvo Štandrež v župnijskem parku med lipami pod štandreškimi farnimi zvonovi. Kljub vedno zahtevnejšim birokratskim in drugim zadevam s strani občinske uprave in raznih ustanov so se člani Prosvetnega društva Štandrež opogumili in tudi letos priredili tradicionalni Praznik špargljev, ki je pomembna družabno kulturna prireditve v Štandrežu. Letošnje večdnevno snidenje s kulturnim utripom naših krajev ob pristnih jedeh, ki jih je lepo zaužiti v prijateljski družbi, se je začelo ob malce muhastem vremenu v petek, 18. maja, ki je bilo v spodnji dvorani štandreške župnijske dvorane Anton Gregorčič odprtje lepo zasnovane, dodelane razstave risb učencev štandreške osnovne šole Fran Erjavca. Po pozdravnem nagovoru predsednika društva Davida Vižintina je o razstavi, na kateri je na ogled več kot sto lepih risb, spregovoril učitelj Martin Srebrnič, ki je pohvalil zgledno sodelovanje med šolo in prosvetnim društvom. O razstavi s tematiko reka Soča je povedal, da so se učenci res potrudili in izdelali kakovostne risbe, ki pričajo, da je reka Soča zelo prisotna v njihovi domišljiji in tudi v vsakdanjem življenju. Večer je obogatil harmonikar Lorenzo Marussi.

V soboto so se vsi tisti, ki ljubijo ples, lahko zavrtili ob zvokih ansambla Štefan, ki ga sestavljata domačina Štefan in hčerka Ivana. V nedeljo, 20. maja, so pa prišli na svoj račun vsi, ki radi spremljajo delovanje naših ljubiteljskih gledaliških skupin. Po daljšem premoru smo tako na odru spet lahko videli Tik Tak teater iz Gorice, v katerem delujejo trije gledališki navdušenci, Robert Cotič,

foto DP

Nadja Šuligoj in Solange Degenhardt. Nadja Šuligoj (*na sliki*) je v režiji Roberta Cotiča sprosteno odigrala daljši monolog *Veselje do življenja* italijanskega pisca Alda Nicolaja (1920-2004). V skrbno odbranih kostumskih detajlih in ravno tako natančno izdelani maski se je spremenila v pristno klošarko in medtem ko se je pomikala proti odru, je stegovala svoj lonček in prosila za evro. Ker je bila tako prepričljiva,

foto DP

so nekateri mislili, da je resnično beračica. S premišljenimi kretnjami in mimiko se je imenitno preobrazila v klošarko, ki gledalcu dopoveduje, kako donosen je njen posel, saj ji ni treba plačevati nikakršnih davkov in drugih prispevkov. Vse, kar dobi, je čist dobiček. Nad sabo nima nobenega gospodarja. Dela, ko se ji zljubi. Drugače pa lahko v polnosti uživa življenje in se veseli vsega, kar le-to prinaša. Svobodna je. Nobenemu ji ni treba dati jati pojasnila za svoje početje. Še zdaleč ji ne pride na misel, da bi se zaposlila, kot sta to naredila njen mož, ki se kot vratar mora vsem klanjati, in kot njen sin, ki gara cele dneve in mu še sama večkrat priskoči na pomoč, da se lahko pretolče skozi mesec.

V gladko se pretakajočih besedah monologa so prišli do izraza vsi tisti ironični odtenci, značilni za dramsko pisanje Alda Nicolaja. Z njimi avtor izpoveduje svoje poglede na današnji svet in življenje v njem. Človek sploh ne zna uživati, kar mu življenje nudi, in ne zna ceniti drobnih dragočnosti, ker je ves vprežen v vsakdanje delo in ga tlačijo skrbi za preživetje. Klošarji živijo z dneva v dan in se veselijo vsake malen-

kosti in ne razmišljajo, kaj bo jutri.

Občinstvo, ki je spremljalo predstavo, je igralniko igro nagradilo s prisrčnim ploskanjem.

Za gledališkimi utrinki je glasbena skupina Citre za dušo (*na sliki*), ki jo sestavljajo članice Uni3 Nova Gorica in jo vodi Janika Frančeskin, zaigrala nekaj nežnih, blagovzvenih melodij na citre, ki sicer za boljše učinek potrebujejo zbrano in tiho okolje. Med narodnimi pesmimi sta se oglasili tudi dve Marijini, *Spet klič nas venčani maj* in *Zvonovi zvonijo*.

Ko se je končal spored, ki ga je napovedala mlada Nika Paulin, se je na svoj nastop pripravil ansambel Souvenir, ki je poskrbel, da so se pari zasukali v plesnih korakih.

Kot vselej so organizatorji zelo dobro poskrbeli za lačne želodce in žejna grla. Gostje praznika, ki se bo nadaljeval prihodnji konec tedna, so lahko okusili dobro domačo hrano, med katero so prednjačili odlični šparglji, ki so se pred leti ponosno bohotili na štandreških njivah - teh je zdaj, žal, le za vzorec.

Tiste, ki stavijo na srečo, je na Prazniku špargljev gotovo razveselil bogat srečelov.

JK

Privedite šole O. Župančič v sodelovanju s SCGV Emil Komel Pravi podvig s skupnimi močmi

Moč glasbe je v tem, da združuje različna ljudstva, kulture, prijatelje, celo človeka samega s sabo. To glavno misel je poudarila učiteljica Irena Breganti ob začetku prav posebne zaključne prireditve osnovne šole Oton Župančič, ki je

različne družine glasbil, od godal do pihal, trobil in tolkal. Otroke so naučili različne pesmi v različnih jezikih tudi zelo različnih dežel iz vsega sveta. S pomočjo dodatnega materiala so izvedeli še kaj o posameznih državah in kulturah ter tako postavili na noge

učitelji oz. mentorji glasbene šole. Na poseben način so se šolarčki (in občinstvo z njimi) razvneli pri petju Kalinke ob zvokih harmonike.

Že omenjena učiteljica se je zahvalila kolegici in predsednici Zveze slovenske katoliške prosvete Franci

pokazali veliko zanimanje, in jim zaželela, da bi delavnice in sklepni nastop ostali v njihovem najlepšem spominu. Po predstavi nam je še povedala, da so projekt zasnovali profesorji na šoli Komel; izrecno se je zahvalila Mojci Batič, Evi Dolinšek, Mirku Ferlanu, Martini Gereon, Nejcju Kovačiču in Tomažu Škamperletu. Šlo je za ekipno delo, saj je predavala tudi ravnateljica, projekt pa je koordiniral in pripravil gradivo tudi predsednik šole Blaž Kerševan. V vsakem od petih tednov so različnim razredom predstavili - tudi z interaktivnimi sredstvi - po eno družino glasbil, pripravili predavanja in tu-

foto dd

potekala 16. maja popoldne v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici. Ob vprašanju, kaj je glasba, je še dejala, so sami učenci dokazali svojo zrelost in v svoji naivni iskrenosti zadeli bistvo.

Letošnja sklepna prireditev je nastala kot sad projekta v sodelovanju s Slovenskim centrom za glasbeno vzgojo Emil Komel. Učitelji goriške glasbene ustanove so namreč v prejšnjih mesecih predstavili sedmim razredom osnovne šole

primerno in res ljubko recitacijo, ki je povezovala posamezne točke. Mesto so našli tudi kakšna krajša koreografija, izštevanka, smešnica ali skeč. Okrog 120 otrok, ki so bili ves čas na odru, je resnično pričaralo različne narodne glasbene tradicije, bolj ali manj znane melodije zelo različnih ljudstev. Slišati je bilo judovsko, nemško, kitajsko, francosko, angleško, afriško, rusko in špansko pesem. Pri tem so otroke vodili različni

Padovan, brez katere bi se ne znali orientirati v birokratskih labirintih, Kulturnemu centru Bratuž, ki je kril stroške za najem velike dvorane, in ne nazadnje Alessandri Schettino, da sta šoli Župančič in Komel združili moči. Ravnateljica glasbene šole je izrazila veliko zadovoljstvo nad "petimi prelepimi tedni", v katerih so skušali otrokom prikazati "čudoviti svet glasbil in v njih vzbuditi veselje do glasbe". Pohvalila je otroke, ki so

di pustili nekaj gradiva. Iz tega je - v sodelovanju z učiteljicami - nastal medpredmetni zaključni nastop. "Zelo lepo je bilo delati s temi otroki! Veseli smo, da je projekt zelo lepo uspel, da so bili veseli otroci, učiteljice in starši". Njihov cilj je bil uvesti otroke v svet glasbe, jim nekaj ponuditi na drugačen način. "Če otrokom daš, rade volje sprejmejo. Odvisno je od tega, kako jim kaj ponudiš".

DD

"eStoria" naslednje leto o družini Končal se je zgodovinski festival o migracijah

Letošnji goriški zgodovinski festival eStoria je bil posvečen migracijam, najrazličnejšim oblikam preseljevanja od prazgodovine pa do današnjih dni. Od nekdanjega človeka zapuščen svoj zemljo v iskanju boljših življenjskih raz-

gih lokacijah. Med letošnjimi slovenskimi gosti omenimo vsaj pisatelja Miho Mazzinija in Gorana Vojnoviča ter novinarja Edvina Hladnika Milharčiča. Še pred koncem zadnjega dne je direktor festivala Adriano

foto dd

mer. Gre za kompleksno, bolečo in dramatično temo, ki pa je še kako aktualna. Štirinajsta izvedba festivala, ki se je začel 14. in končal 20. maja, je v mestno središče privabila kar veliko ljudi, kljub temu da letos na programu ni bilo imen slavni in zelo poznanih, italijanskih in tujih gostov, na katere so nas organizatorji navadili v zadnjih letih. Glavnina predavanj je potekala pod velikimi šotori in Ljudskem vrtu, druga srečanja, razstave in najrazličnejše spremljevalne po-bude pa so potekali v 20 dru-

Ossola z zadovoljstvom ocenil, da so tokrat našli okrog 60 tisoč udeležencev, medtem ko je spletni video prenos stotih dogodkov prek portala www.estoria.it in družbenih omrežij spremljal več kot milijon ljudi. Tako je festival spet "dokazal svojo identiteto, ki se odraža v jasni vsebinski usmerjenosti, in potrdil državni primat na področju širjenja zgodovinskega znanja", je dejal. V isti sapi je Ossola napovedal, da bo naslednji festival potekal od 23. do 26. maja 2019, za temo pa so izbrali družino.

SCGV Emil Komel Dan odprtih vrat

foto dd

Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice je v soboto, 19. maja, v jutranjih urah na stečaj odprl svoja vrata ter sprejel otroke in starše, ki so hoteli поблиže spoznati šolo in videti, kaj se dogaja v njenih učilnicah. Predstavili so se pihalni orkester, mali godalni orkester, skupina kitar, harmonike, tolkala idr. Otroci, ki obiskujejo predšolsko glasbeno vzgojo z učiteljico

Marjo Feinig, in tisti, ki pojejo v Otroškem pevskem zboru Emil Komel pod vodstvom Damijane Čevdek Jug, so v komorni dvorani uprizorili glasbeno pravljico Zajčkova hišica, pri kateri so recitirali, peli in igrali na razna glasbila. Nato so mali obiskovalci imeli možnost v učilnicah vzeti v roke najrazličnejša glasbila in ob spremstvu profesorjev poskusiti izvabiti iz njih kakšen zvok.

MEŠANI PEVSKI ZBOR LOJZE BRATUŽ

vabi na koncert

PREDPOLETNI NAPEV

dirigent David Bandelj

petek, 1. junija 2018, ob 20.30
v Grofovi dvorani na Goriškem gradu

Gost večera Vokalna skupina Vinika pod vodstvom Franke Žgavec

V nedeljo, 20. maja 2018, je slavil okrogel jubilej

prof. IVAN ČERNIC

Ob tem pomembnem mejniku na življenjski poti
mu izreka iskrena voščila in se mu zahvaljuje za ves
trud, ki ga je namenil stranki

STRANKA SLOVENSKA SKUPNOST

Obvestila

KCLB vabi na Srečanje pod lipami v četrtek, 24. maja 2018, ob 20.30 ob 100-letnici smrti p. Stanislava Škrabca. Večer bo oblikoval Oktet Vrtnica iz Nove Gorice (umetniški vodja Matjaž Šček). Odlomke iz Škrabčevega življenja bo prebiral Katja Terčič. Vljudno vabljeni!

Glasbena matica Gorica vabi na zaključno akademijo š. l. 2017/18, ki bo v četrtek, 31. maja 2018, ob 18.30 v mali dvorani Kulturnega doma v Gorici. Vljudno vabljeni!

Družine z majhnimi otroki (do približno 10. leta) so vabljene na letovanje v koči sv. Jožefa v Zabnicah (3. - 7. 8.) in duhovni vikend v Logu pod Mangartom (31. 8. - 2. 9.) v organizaciji Skupnosti družin Sončnica in s sodelovanjem Mladinskega doma. Info in prijave na tel. +39 329 749 8194 ali +386 31 523 963 do 15. junija.

KCLB v sodelovanju z Galerijo Ars in Galerijo Rika Debenjaka iz Kanala ob Soči pripravlja za jesen 2018 spominsko razstavo o tržaški slikarki Eldi Piščanec. Zato se obrača na zasebnike, ki imajo v lasti dela Elde Piščanec, s prošnjo, da bi jih dali na razpolago za obdobje razstave. Informacije na tel. (+39) 0481 531445, pon. - pet. od 8.30 do 12.30 ali po e-pošti info@centerbratuz.org.

V galeriji Kulturnega centra Lojze Bratuž je na ogled do konca meseca maja 2018 razstava z naslovom Obzorja - Orizzonti, na kateri se predstavljajo slikarji Franco Dugo, Milena Gregorčič, Claudia Raza in Deziderij Švara. Ogled je možen ob prireditvah ali po domeni.

KCLB prireja 2. junija 2018 obisk spominske svečanosti ob Breznu pod Krenom v Kočevskem Rogu. Po skupnem kosilu je načrtovan še voden obisk Muzeja Kočevjarjev v Občicah. Za informacije in obvezno prijavo pokličite tel. 0039 0481 531445 od ponedeljka do petka med 8.30 in 12.30 ali pa na info@centerbratuz.org.

SPDG vabi na 47. srečanje članov zamejskih planinskih društev, v nedeljo, 10. junija, na Opčinah, v prireditvi SPDT. Organiziran bo avtobusni prevoz, dva pohoda za

planince in dve delavnici za mladince in najmlajše. Prijave na sedežu društva vsak četrtek od 19. do 20. ure in pri odbornikih društva. Informacije 3317059216 (Vlado). **Klekljarski odsek društva Jadro** organizira v soboto, 16. junija, izlet v Idrijo na festival idrijske čipke. Informacije na tel. 0481-482015 ali 0481-776123.

Društvo slovenskih upokojujencev za Goriško prireja v soboto, 30. junija, celodnevni izlet v pokrajino Evga-nejskih gričev, v zibelko venetske in rimske kulture, za ogled parkov in krajev Este, Monselice itd. Vpisujejo po tel. 0481 884156 (Andrej F.), 0481 20801 ali 3461206031 (Sonja K.), 0481 882183 (Dragica V.), 0481 78138 (Sonja Š.). **"Male oglase"** najdete na našem portalu www.noviglas.eu.

RADIO SPAZIO

Vrata proti vzhodu
(od 25. 5. 2018 do 31. 5. 2018)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 25. maja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Sobota, 26. maja (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem, terskem, rezijanskem in ziliškem narečju.

Nedelja, 27. maja: ponovitev oddaje Okno v Benečijo.

Ponedeljek, 28. maja (v studiu Ilaria Bergnach in Carlotta Nanut): Prazne buče močno donijo.

Torek, 29. maja (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 30. maja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Pred 150 leti Erjavčeve živali - Izbor melodij.

Četrtek, 31. maja (v studiu Andrej Bavcon): Četrtek večer z glasbo - Zanimivosti, obvestila in humor.

DRUŠTVI JADRO, TRŽIČ in ZSKD v sodelovanju z JSKD

ob 20-letnici SKRŠD Tržič

prirerajo

24. REVIO KRAŠKIH PIHALNIH GODB

KPG Sežana, PO Divača, GD Prosek in GD Viktor Parma

nedelja, 27. maja 2018, ob 18. uri
občinsko gledališče v Trziču

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

PRAZNIK ŠPARGLJEV 2018

Štandrež - župnijski park med lipami

sobota, 26. maja

ob 20.30: ples z ansambлом SOUVENIR

nedelja, 27. maja

ob 19.00: nastop štandreške osnovne šole

moška vokalna skupina Sraka

Moške quote rosa Janeza Povšeta, izvajata člana PD Štandrež

ples z ansambлом HRAM

Na voljo bogat srečelov, odlični šparglji, okusna jedača in pijača

POD POKROVITELSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Novost za boljše poznavanje zgodovine "bele Ljubljane" V Mestnem muzeju stalna razstava

Ljubljana ima končno stalno razstavo o svoji tisočletni zgodovini. V Mestnem muzeju Ljubljana so namreč v torek, 8. maja 2018, odprli dolgo pričakovano novo stalno razstavo o zgodovini Ljubljane z naslovom *Ljubljana. Zgodovina. Mesto*. Nova stalna razstava (kot beremo v tiskovnem sporočilu Maje Kovač, vodje programa in odnosi z javnostmi) prinaša pregleden kronološki razvoj prostora ljubljanske kotline od prazgodovine do danes. Razstavo lahko razumemo kot osebno izkaznico muzeja, pomemben dokument Ljubljane ter nov prostor srečevanja in raziskovanja Ljubljancev in turistov. Veliko pozornosti so avtorji, kustosi Mestnega muzeja Ljubljana pod vodstvom dr. Bernarda Županek, namenili muzejskim predmetom in jasni kronološko zasnovani predstavitvi, ki jo je zasnovala oblikovalka Metka Dariš. Na razstavi je primerno mesto našlo najstarejše leseno kolo z osjo na svetu, pa tudi spominska medalja ob slovesni razglasitvi Ljubljane za glavno mesto Republike Slovenije. Slovcem, katerim je skoraj zmeraj premalo poznan domači kraj, in turistom, ki jih prihaja v Ljubljano vedno več,

nova razstava omogoča, da spoznajo zgodovino Ljubljane, opozarja na pomemben geostrateški položaj mesta ter na izjemne dogodke iz zgodovine tega prostora od prazgodovine do 20. stoletja. Ob prelomnicah, cesarjih in kraljih ter predsednikih se obiskovalec sreča tudi z vsakdanjim življenjem v mestu, saj je na razstavi govor o povsem običajnih ljudeh, ki so v mestu bivali in v njem pustili svoj pečat. Na razstavi zasledimo še nekatere lokalne posebnosti, zaradi katerih je Ljubljana drugačna od drugih evropskih mest. Blaž Peršin, direktor Muzeja in galerij mesta Ljubljane, je o razstavi dejal: "Veliko število predmetov in z njimi povezanih

zgodb razpira poglede na naše glavno mesto in njegovo bogato zgodovino. Glede na to, da živimo v digitalni dobi, je izkustvo originalnega muzejskega predmeta tisto, kar danes nepogrešljivo potrebujemo. Prav zato smo se odločili, da postavitev nagovarja obiskovalca z ikoničnimi predmeti iz naše zbirke. Muzejski predmet smo hoteli zavestno postaviti v fokus našega pogleda. V zadnjem obdobju smo namreč prevečkrat pričr postavitev, ko sodobne tehnologije preglašijo sposobnost gledalčeve lastne imaginacije in smo postali samo nemi opazovalci virtualnih svetov, ki nas obkrožajo".

Strokovna vodja projekta, muzejska svetnica dr. Bernarda

Županek, sicer kustosinja za antiko, ki je bila skupaj z vodjo projekta Tamaro Bregar odgovorna za postavitev razstave, stalno razstavo razume kot osebno izkaznico muzeja in dodaja: "Stalna razstava je osebna izkaznica vsakega muzeja. Od prve stalne razstave Mestnega muzeja Ljubljana letos mineva že 81 let in naših osebnih izkaznic se je do zdaj zvrstilo kar nekaj, različno velikih, z različnimi koncepti, poudarki in pristopi. Razstava Ljubljana. Zgodovina. Mesto. je zadnja v tem nizu. Z njo se konceptualno vračamo na izhodišče: naša razstava je postavljena kronološko, od prazgodovine do 20. stoletja, predstavitev so jasne in pregledne, izpostavljeni so ključni poudarki, v središču so predmeti in zgodbe, ki jih le-ti nosijo".

Razstava ponuja pregled zgodovine Ljubljane tudi na ustvarjalen in zabaven način: interaktivni (ki so pretežno namenjeni otrokom, zraven pa vedno uživajo tudi odrasli), kratki filmi (s kuharskimi namigi Boštjana Napotnika, frizerskimi oprijemi Boruta Kusterja, izjavami arheologov ob prelomnih odkritjih ter opisi predmetov, kot jih vidijo konservatorji, proučujejo fizični antropologi in poznajo kustosi), tematska vodstva (sledijo jeseni) in delavnice (za najrazličnejše ciljne skupine) obiskovalcem stalne razstave nudijo bolj neposredne stik s preteklostjo, tudi tisto, ki je niso sami doživeli. Stalna razstava je tako odlično izhodišče za raziskovanje Ljubljane ali pa prostor za osvežitve in poglobitev pozna-

vanja le-te.

Ljubljana se je v svoji zgodovini nenehno srečevala z različnimi obrazy, ki so jo zaznamovali. Med njimi je tudi veliko takih, ki niso del učbenikov, pa vendar so tudi oni obogatili mesto, prispevali svoje zgodbe in naredili Ljubljano edinstveno. Galerija njihovih portretov – iz muzejske zbirke jo je skupaj z ekipo MGML poustvaril ljubljanski umetnik Damijan Krabina, zvočni pa pospremlil Sašo Kalan – obiskovalca nove stalne razstave čisto na začetku na izviren in presenetljiv način opozori, da so prav prebivalci in obiskovalci mesta tisti, ki ustvarjajo njeno urbano celoto. Razstavo bo od jeseni spremlja-

la monografija, ki bo v pregledni in slikovno bogati obliki govorila o najpomembnejših poglavjih razvoja glavnega mesta Slovenije.

Redna javna vodstva po novi stalni razstavi potekajo v slovenskem jeziku vsako soboto ob 16.30, v angleškem pa vsako nedeljo ob 16.30.

Kustosi in avtorji razstave so obiskovalce vodili na mednarodni dan muzejev, 18. maja, in jih bodo, ko bo Poletna muzejska noč, 16. junija.

Uresničitev razstave sta omogočila Mestna občina Ljubljana in Ministrstvo za kulturo, pod pokroviteljstvom raznih podjetij in drugih ustanov.

IK

Kraški šopek bo nastopil v Devinu

Kogar zanimajo stare navade in rad poslušajo ljudsko pesem, naj v petek, 25. maja, pride v Devin na sedež devinskih zborov, kjer bodo zvečer ob 20.30 nastopili člani znanega Kulturnega društva Kraški šopek iz Sežane. Skupino sicer sestavljajo člani z obeh strani meje in prav zato zanjo lahko rečemo, da je pristen odraz enotnega kraškega prostora. Samo društvo šteje več kot 50 aktivnih članov, v njem pa delujejo odrasla in otroška folklorna skupina ter ljudski godci in pevke, ki skrbno gojijo ljudsko pesem, ki jo zbirajo po vsem Krasu.

V Sežani domujejo v prostorih Delavske univerze, prva leta pa so se zbirali tudi v Kreppljah pri Dutovljah. Gojili so predvsem ljudski ples, nato pa so počasi začeli širiti svoja zanimanja in znanje predvsem na področje petja. Danes pevke Kraškega šopka veljajo za eno redkih skupin, ki pejejo kraške ljudske pesmi. Pri tem se naslanjajo na strokovno pomoč etnografov in etnomuzikologov. Z otroki pa oživljajo tudi že pozabljene skupinske igre, izštevance, zabavljivke in stare življenjske navade. Ne na zadnje pri Kraškem šopku posvečajo veliko skrb tudi ohranjanju pristne kraške narodne noše.

V pozdrav jim bodo v Devinu pod vodstvom Hermana Antoniča zapeli Fantje izpod Grmade. Tako bomo lahko slišali tudi Burjo pesem rajnega dutovskega organista Hermana Kjudra.

V petek se torej obeta zanimiv večer, ki nam bo še bolj utrdil zavest pripadnosti in vraščenosti v kraško deželo.

DROBCI DOMAČE ZGODOVINE (17)

Dimitri Tabaj

Bielecki (3)

Krivično ravnanje italijanskih občanarjev je razvidno tudi v nadaljevanju govora, ki ga je 10. januarja 1896 objavila goriška Soča:

"Večja polovica prebivalcev na ozemlju mestne občine goriške je slovenskega rodu in slovenske narodnosti. Visoka vlada ima neoporečno dolžnost skrbeti za gromotne in dušne potrebe Slovencev domačinov z enako vestnostjo, kakor za koristi priseljenih Lahov in poitalijančencev, slovenskih renegatov. Neopravičeno bi bilo, ako bi se kje tuji na rokah nosili, a domačini prezirali na željo kake nemirne stranke. / ... /

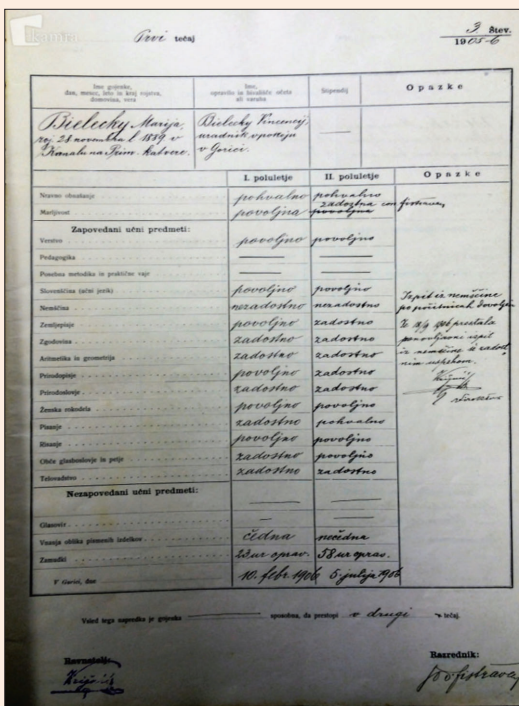
Dokler ne bo ustanovljena mestna šola, treba, da se na vsak način nadaljuje zasebna. Ali to je krivično in nezakonito, da bi morali mi plačevati učiteljsko osebo. Visoka vlada naj poskrbi, da jih bo plačevalo mesto, ki je krivo, da naši otroci nimajo potrebne šole, do katere imajo pravico, ali naj plača vlada, ki ni prisilila mesta o pravem času, da bi izpolnilo dolžnost, katero mu nalagajo zakoni. / ... /

Društvo Sloga je razpolagalo z vrtcem v ulici sv. Klare in v ulici Barzellini. Tega je blagoslovil Simon Gregorčič. Leta 1897 je Anton Gregorčič ustanovil društvo Šolski dom, ki je nadaljevalo delo društva Sloga in leta 1898 zgradilo velik in

modern Šolski dom v Križevi ulici, kasneje pa tudi Mali dom, Novi dom in dom Simona Gregorčiča po načrtu slavnega štajnškega arhitekta Maks Fabianija, ki je veljal za dvornega arhitekta prestolonaslednika nadvojvode Franca Ferdinanda Habsburškega. Po znanem sporu med liberalnim in klerikalnim taborom na Goriškem leta 1899 se je grof Alfred Coronini Kromberški umaknil iz političnega življenja. Bielecki je bil očitno zelo povezan s Coroninijevu strujo, saj po umiku njenega glavnega predstavnika ni več mogoče zaslediti njegovega imena v tedanjem političnem poročanju.

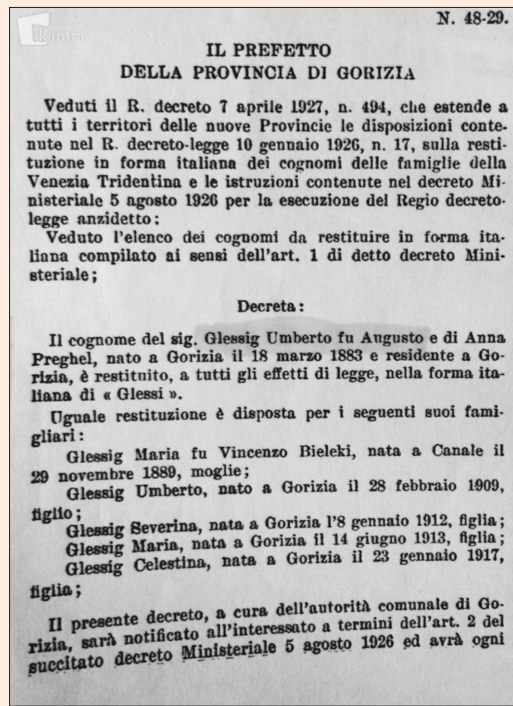
Časopis Gorica z dne 20. oktobra 1906 je poročal, da "včeraj predpopolne je umrl po kratki in mučni bolezni tuk. hišni posestnik g. Vicencij Bielecki v starosti 76 let. Pogreb se bo vršil jutri ob 8. uri in pol iz hiše žalosti, nahajajoče se na Kornju. N. p. v m." Pokopan je bil na takratnem goriškem pokopališču v severnem predelu mesta, na današnji Erjavčevi ulici v Novi Gorici, kjer se zdaj nahaja EDA center. Pokopališče so uničile in razdejale granate v prvi svetovni vojni.

Vincencijeva hči Marija, rojena v Kanalu leta 1889, je bila ena od učenk tiste šole, za katero si je prizadeval njen oče, kasneje pa dijakinja goriškega slovenskega

Spričevalo Marije Bielecki - učiteljice, šolsko leto 1905-1906.

učiteljica. Bila je zvesta članica Družbe sv. Mohorja. Po očetovi smrti se je poročila z znanim slaščičarjem Humbertom Glessigem, rojenim leta 1883, ki je kasneje vodil lastno podjetje ravno

V Uradnem listu Kraljevine Italije je na strani 5235, 26. 10. 1931, objavljeno poitalijančenje priimka Glessig (Gleščič).

v prostorih, v katerih je bila nekaj let prej Bieleckijeva gostilna, na Kornu št. 6. Humbert je izhajal iz družine z veliko slaščičarsko tradicijo, saj je bil sin, vnuk in pravnuk pekov in slaščičarjev. Rodbina je izhajala iz Gornje Vrtojbe in izvorni priimek je bil Gleščič. Pritisk italijanskega nacionalizma je bil že v času dvojne monarhije precej hud, saj so Italijani dejansko nadzorovali vse občinske urade; priimek se je torej s časom spremenil v obliko "Glessig", po prvi svetovni vojni in z nastopom fašizma celo v popolnoma poitalijančeno obliko "Glessi" (nasilna sprememba priimka je bila objavljena v uradnem listu Kraljevine Italije 26. oktobra 1931).

OBJAVLJENO TUDI NA PORTALU KAMRA, PORTALU DIGITALIZIRANE KULTURNE DEDIŠČINE SLOVENSkih POKRAJIN (www.kamra.si), KI GA UPRAVLJA OSREDNJA KNJIŽNICA CELJE

Marija Bielecki (1889-1931), hči Vincencija Bieleckega in Marije Goljevčček. Čas: okoli 1900.

Marija Bielecki (1889-1931), hči Vincencija Bieleckega in Marije Goljevčček. Čas: okoli 1900.

Marija Bielecki z dijakinjami učiteljice okoli leta 1905-1908. Marija Bielecki stoji v četrni vrsti, zadnja na desni. Slika je odrezana prav na njeni frizuri.

Knjižna novost v sozaložbi
Goriška Mohorjeva družba – Družina - Župnija Rovte

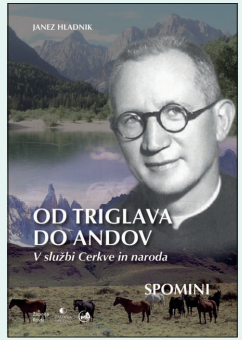
Janez Hladnik: Od Triglava do Andov

Goriška Mohorjeva družba, založba Družina in župnija Rovte so soizdajatelj druge, dopolnjene izdaje spominov izseljenskega duhovnika Janeza Hladnika, ki so z naslovom *Od Triglava do Andov* prvič izšli pri Goriški Mohorjevi družbi leta 1978. Gre za ponatis teksta z nekaterimi dodatki, do katerega prihaja ob 40-letnici prve goriške izdaje, drugo izdajo pa posvečajo tudi 70-letnici prihoda prve skupine slovenskih političnih beguncev v Argentino.

Pobuda za ponatis je prišla iz Rovt, ki je Hladnikov rojstni kraj. Tu so tekst pretipkali z namenom, da bi krajani spoznali lik tega zaslužnega duhovnika, ki je deloval najprej v slovenskem prostoru, nato kot izseljenki duhovnik v Argentini, najprej med slovenskimi emigranti, ki so zapustili domovino zaradi revščine in fašizma, po koncu druge svetovne vojne pa je msgr. Hladnik pri takratnem argentinskem predsedniku Peronu dosegel, da so se slovenski politični begunci, ki so dotlej živeli v taboriščih in Avstriji in Italiji, lahko preselili v Argentino. Omogočil jim je, da jih je Argentina sprejela, jim pomagal pri urejanju dokumentov, sad njegovega truda pa je tudi Slovenska vas v Buenos Airesu, strnjeno naselje, kjer slovenska skupnost živi še danes. Lik Janeza Hladnika je v slovenskem prostoru skorajda nepoznan. Ko so njegovi spomini izšli v Gorici, je bila knjiga ena od redkih, ki jih je jugoslovanski režim tudi formalno prepevedal z objavo v Uradnem listu leta 1978. Tako da je knjiga lahko le nezakonito prešla mejo in se delila med ljudmi, za kar je prva izdaja v Sloveniji prava redkost.

Druga izdaja prinaša ob izvornem tekstu in uvodu takratnega urednika Jožeta Juraka tudi bogato fotografsko gradivo, ki so ga zbrali v Rovtah, urednica druge izdaje Hladnikovih spominov pa je Erika Jazbar, ki je izvornemu tekstu dodala še štiri spominske zapise o Janezu Hladniku, ki so izšli v treh slovenijah. Bralec ima tako na voljo spominska zapisa, ki sta izšla leta 1966 izpoda peresa Jožeta Juraka v Koledarju Goriške Mohorjeve družbe in Jožeta Koščiča v Zborniku Svobodne Slovenije v Buenos Airesu. Ob njiju sta še uvodni zapis delegata slovenskih dušnih pastirjev v Argentini Jureta Rodeta v monografiji 50 let Slovenske vasi in Društva Slovenska vas, ki je izšla v Argentini leta 2002, ter spomine na msgr. Hladnika, ki jih je Edo Škulj prebral med mašo ob spominskem dogodku, ki so ga v poklon velikemu domačinu priredili leta 2016 v Rovtah.

Spomini Janeza Hladnika so že ob svoji prvi izdaji leta 1978 idealno povezali tri narodne ude. Izšli so v zamejstvu, napisani so bili v matici in v zdomstvu, s svojo ljubeznijo do slovenstva so zaobjeli slovenske kraje in ljudi, tako tiste, ki živijo doma in čez mejo, kot tiste, ki jih je pot peljala po svetu. Druga izdaja Hladnikovih spominov je tudi po štirih desetletjih povezala slovenski prostor in utrdila vezi med Gorico, Rovtami, Ljubljano in tudi Buenos Airesom. O novi izdaji bodo najprej spregovorili na tiskovni konferenci, ki bo **v Galeriji založbe Družina v Ljubljani v torek, 29. maja, ob 12. uri**. Krstna predstavitelj knjige bo **v Rovtah 24. junija**. To bo pravi praznik za vso vas, ob 15. uri bo slovesna maša, ki jo bo ob somaševanju drugih duhovnikov daroval msgr. Anton Stres. Predvidena je tudi predstavitelj v Gorici. Liku Janeza Hladnika in izidu njegovih spominov pa je **Radio Ognjišče** posvetil tudi dve enourni oddaji iz niza **Moja zgodba**, ki so jo sooblikovali Hladnikov nečaki in tisti, ki so pri izdaji knjige sodelovali. Oddaji bosta na sporedu 27. maja in 17. junija ob 20. uri.

V lokaciji s posebno simbolično, v prostorih carinarnice na nekdanjem mejnem prehodu med Gorico in Novo Gorico, med ulico S. Gabriele in Erjavčevo, so 16. maja na tiskovni konferenci razglasili prejemnika nagrade Darko Bratina 2018, ki jo podeljuje Kinoatelje, in predstavili novosti letošnje edicije potujočega filmskega festivala *Poklon viziji*.

Vodja festivala in koordinatorica programa Kinoateljeja Mateja Zorn je najprej povedala, da bo osrednji del letošnjega festivala potekal med 15. in 22. oktobrom v kinematografih na sedmih postojankah čezmejnega prostora, in sicer v Gorici in Novi Gorici, kjer bo potekala glavna dogodka, nato pa še v Trstu, Vidmu, Špetru, Ljubljani in Izoli. Ena izmed programskih novosti letošnjega festivala je sekcija *Prvi poleti*, namenjena mladim avtorjem do 30. leta, ki v svojih prvih delih šele raziskujejo in iščejo lasten pečat avtorske estetike in poetike. Ti, ki komaj začenjajo izoblikovati svojo vizijo, se bodo lahko predstavili s svojo ustvarjalnostjo, hkrati pa se bodo lahko soočili z nagradjem festivala, ki jih lahko veliko nauči, je o tem pilotskem sklopu povedala kuratorica Dora Ciccone. Na festivalu Poklon viziji se bodo, na poti do jesenske podelitve nagrade Darko Bratina 2018, v sklopu ogrevalnih dogodkov *Nagrada skozi čas* poklonili velikemu tržaškemu mojstru, filmarju samouku **Aljoši Žerjalu**, ki je že prejel nagrado pred 15 leti in še vedno ustvarja. Ob njegovem 90. rojstnem dnevu je bil 23. maja ob 18. uri v Muzeju slovenskih filmskih igralcev v Divači poseben filmski večer, na kate-

Patricija Maličev, Mateja Zorn in Dora Ciccone (foto dd)

rem so zaživele podobe iz bogate zakladnice njegovih filmskih zapisov, ujele na 8-milimetrskem traku in digitalnem formatu, ki živo pripovedujejo zgodbe domačih krajev ob meji, hkrati pa gledalca popeljejo v številne kulture po svetu. "To je človek, ki mu ne zmanjka navdih in ustvarjalnosti", je dejala Mateja Zorn: njegov opus je zelo obsežen, še so ure in ure posnetega materiala, ki ni bil še nikoli viden. Tudi zato je prav, da ga spet predstavimo v našem čezmejnem prostoru, je še povedala vodja festivala. V osrednjem programu med 15. in 22. oktobrom letos bo filmski festival *Poklon viziji* pripeljal v kinematografe že omenjenih sedmih mest v čezmejnem prostoru obsežen opus švicarsko-kanadskega cineasta in multidisciplinarnega ustvarjalca **Petra Mettlerja** (1958): njemu bo Kinoatelje podelil nagrado Darko Bratina 2018 "za edinstveno poetiko, izgrajeno izven osrednjih tokov filmske industrije in za izjemni opus na področju neodvisnega filma, ki se že tri desetletja izmika kakršnikoli žanrski kategorizaciji tako znotraj dokumentarnega kot tudi igranega filma". Gre za "vizionarja, poeta in filozofa, ki ga zanima raziskovanje sveta onkraj fizičnega in fotografskega - vsega

sketnega torej, kar skuša film v svoji stoletni tradiciji notorično zaobjeti". O nagradjencu je strokovna sodelavka festivala Patricija Maličev, ki njegov opus zelo dobro pozna, povedala, da je začel raziskovati filmski jezik pred 40 leti in da je pravi vizionar ne le znotraj kanadske kinematografije. Od 80. let dalje je ena od vodilnih osebnosti kanadskega avantgardnega neodvisnega filma, s svojim razumevanjem filmskega jezika briše meje med žanri dokumentarca, eksperimentalnega filma, video eseja, popotniškega video dnevnika in igranega filma. "Da bi razumeli njegovo vizionarstvo, je treba njegove filme prav videti". Mettlerjevi multimedijski ustvarjalnosti bosta med festivalom namenjena tudi razstava v Gorici in poseben dogodek v Vidmu. Več o poklonu Aljoši Žerjalu in nagradi Petru Mettlerju najdete na portalu www.kinoatelje.it. Čisto na koncu je Mateja Zorn povedala, da na Kinoateljeju potekajo še drugi projekti. Med drugim bodo 25. maja na fakulteti diplomatskih ved Tržaške univerze s sedežem v Gorici organizirali predavanje, posvečeno **Darku Bratini**. *Zaupati čez mejo* pa je naslov obsežnega projekta, znotraj katerega bodo ob koncu leta predstavili digitalizacijo dragocene intelektualne dediščine goriškega sociologa, filmskega kritika in politika, ki je "razumel, da je film odličen medij za razumevanje teritorija in identitete v tem prostoru".

DD

Vladka Tucovič

JEZIKOVNICA

40

To mi ne rabi ali tega ne potrebujem?

V zadnjem času me zaposlujejo besede, ki same po sebi niso napačne, neustrezne ali neprimerne, njihova neustrezna raba pa iz njih naredi napake ali pomanjkljivosti. Tako je tudi s prisllovoma *tam* in *tja*, s katerima sem se ukvarjala nazadnje. Zmoti nas, če je prislov *tam* rabljen, ko bi moral biti rabljen prislov *tja*. Torej ni prav, da gremo *tam*, ampak *smo tam*. Če obrnemo in rečemo: grem *tam*, v sistemu knjižnega jezika naredimo napako. Še vedno se razumemo, vendar raba ni skladna s pomensko razliko med *tam* (Kje?) in *tja* (Kam?).

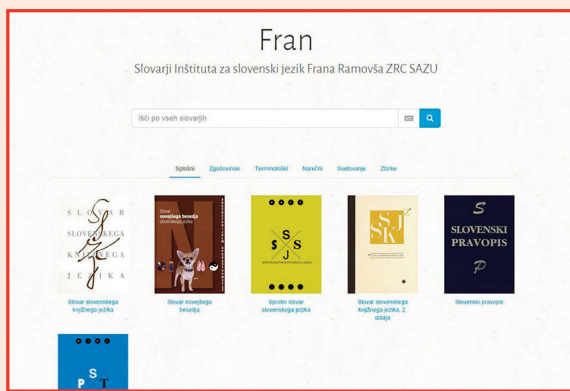
Podobno je z glagolom *rabiti*, ki ga lahko nenehno berete v Jezikovnici, saj pišem, da besede rabimo (uporabljamo) pravilno ali nepravilno, raba (uporaba) pa nam kaže odstopanje od norme ipd. Pogled na jezikovni portal *fran*, si nam pokaže, da ima glagol *rabiti* več pomenskih odtentov, zamenjamo pa ga med drugim lahko s sopomenkami: uporabljati (stroj dosti *rabijo*), potrebovati (za pecivo *rabimo moko*), porabljati (lahkomiselno *rabiti denar*) in obrabljati (gume se hitro *rabijo*).

Nikjer med navedenimi primeri pa ni zglede, ki bi nas navajal k *rabi* glagola *rabiti* namesto *morati*, kot vse prepogosto neustrezno slišimo, ko se posamezniki za rabo pravilnega knjižnega jezika ne trudijo dovolj: nalogo *rabiti* narediti do večera, *ne rabiš* priti na sestanek. V obeh prime-

rih bi bilo primerneje: nalogo *moraš* narediti do večera in *ni treba* priti na sestanek. Prav tako neustrezna je "primorska" raba glagola *rabiti* v primeru: *ta srajca mi ne rabi*. Pravilno knjižno je: *te srajce ne potrebujem ali te srajce ne rabim*. Vidimo torej, da smo v prvem primeru popravili dvoje: glagol *rabiti* smo zamenjali s slogovno primernejšim glagolom *potrebovati*, predmet pa smo pravilno zamenjali z roditeljskim, ker dejanje zanikamo. V drugem primeru roditeljski seveda ostane. Neustrezna raba *ta srajca mi ne rabi* namreč vsebuje dve pomanjkljivosti: glagol *rabiti* namesto *potrebovati* in imenovnik (*ta srajca*) namesto roditeljskega (*te srajce*).

Ponavljam, da moramo na vse naštetopaziti, ko govorimo in pišemo v knjižnem jeziku. V primerih, ko se sporazumemo v neformalnih govornih položajih (doma, v družini, med prijatelji itd.), ko torej govorimo v pogovornem jeziku, pravila knjižnega jezika seveda odpadejo. Kleč pa je v tem, da prvine pogovornega jezika vdirajo v knjižni jezik, zato med drugim pride do napake v knjižnem jeziku. Čim bolj se moramo torej zavedati, kdaj se bomo sporazumevali v standardnem jeziku, kdaj pa to ni potrebno.

Doc. dr. Vladka Tucovič na Oddelku za slovenistiko Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem (Koper) izvaja pravopisne in lektorske vaje. Jezikovna vprašanja, o katerih bi radi brali v Jezikovnici, ji lahko pošljete na e-naslov: vladka.tucovic@fhs.upr.si ali na uredništvo *Novoga glasu*.

Slovenski literarni umetnik, znan tudi v Pragi

Drago Jančar se je predstavil z novim prevodom

Sodeč po čeških virih, je Drago Jančar na Češkem vse od leta 1990 najbolj prevajal slovenski avtor. Roman

vajalcem predstavil najprej številnim bralcem, in sicer v lapidarni Narodnega muzeja na sejmišču. Naslednji večer je v gale-

vojaški zdravnik v Angoli (1968-1973). To ni naključje, saj oba avtorja v svojih delih opisujeta tudi človeške usode, povezane z neko preteklostjo, kot je npr. vojna, kar je tema tudi Jančarjevega romana *To noč sem jo videl*. Knjiga je pri založbi Modrijan od leta 2010 do danes doživela že enajst ponatisov. Teško je reči, kateri od obeh avtorjev je pritegnil več obiskovancev, ali A. L. Antunes, dobitnik številnih najvišjih portugalskih in tujih nagrad ter že dolgo portugalski kandidat za Nobelovo nagrado -

ki pa ima v češkem jeziku le eno knjigo (v slovensčini dve), ali pa Drago Jančar, prav tako mednarodno uveljavljen in nagradjevan avtor z obsežnim opusom prevodov v češkem jeziku. Gotovo pa je bila izbira teme in diskusija - vojna in usode posameznikov v njej - izvrstna, zlasti v današnjem času nenehnih vojnih grozodejstev.

Peter Kuhar

To noč sem jo videl je že njegova štirinajsta knjiga v češčini (*Dnes v noci jsem ji videl*, Založba Plus). Iz slovenskega jezika jo je prevedel Kamil Valšík, slovenist, prevajalec in občasno tudi igralec.

Avtorju, knjigi in prevajalcu je v Pragi na 24. mednarodnem knjižnem sejmu in literarnem festivalu Svet knjige (10.-13. maj 2018) bila namenjena precejšnja pozornost. Drago Jančar se je skupaj s pre-

riji moderne umetnosti Dox sodeloval na izjemno dobri diskusiji z naslovom *Opisovanje razmajanega sveta*, in sicer na temo, kako se pisatelj (lahko) loteva zgodovinske snovi. Ob Jančarju je nastopil še portugalski pisatelj António Lobo Antunes, v času Salazarjevega režima

Mačkolje

56. Praznik češenj

Rumeni plakati z rdečo češnjo tudi letos vabijo na Praznik češenj v Mačkoljah. O priljubljenosti tega vaškega praznika gotovo ni dvoma, vedno znova pa preseneča zvestoba obiskovalcev, ki se že 56 let zbirajo v tej breški

prijazni prireditelji, ki se trudijo ustreči različnim okusom številnih obiskovalcev, pri tem pa skušajo še vedno ohraniti nekaj pristinega duha prvih izvedb. Praznik je bil - in ostaja - priložnost za iskreno druženje in srečanje

Foto Aljoša Novak

vasici konec maja. Njim je namenjena pozornost odbornikov in članov Slovenskega prosvetnega društva Mačkolje, ki že od vsega začetka skrbi za to pobudo. Starim in novim gostom, od blizu in daleč, bo letošnja izvedba odprla vrata v **petek, 25. maja**, sklenila pa se bo v ponedeljek, 28. maja. Sprejeli jih bodo

znancev. Višek bo Praznik češenj dosegel v nedeljo, 27. maja: na ta dan bo prireditveni prostor zaživel točno opoldne. Že običajnim prijateljem in tistim, ki ga bodo morda prvič obiskali, bodo na voljo stojnice domačih pridelovalcev, najmlajše pa bodo razveselile ustvarjalne delavnice (z začetkom ob

15. uri). Seveda bo poskrbljeno tudi za lačne in žejne ter za tiste, ki radi prislunjejo veselim melodijam in se zavrtijo ob zvokih priljubljenih viž - za glasbeno in plesno zabavo bosta poskrbeli godba Vecia Trieste in skupina Kraški muzikanti (od 17. ure dalje). Kaj pa ostale dni? V petek in ponedeljek se bo prireditev začela ob 18. uri, v soboto ob 17. uri, z običajno ponudbo jedi, pijač in

seveda sladkih češenj, v večernih urah pa bo na vrsti ples s skupinami AlterEgo, Nebojsiga in Love Guns. Senca hrastov na mačkoljanski "Metezi" je prav tako prijetna in vabeča kot pred petdesetimi in več leti, na prireditvenem prostoru pa so danes predvsem mladi obrazi. Veliko je tudi družin, saj je postal za marsikaterega gosta vsakoletni obisk tega dogodka skoraj navada, ki prehaja iz roda v rod. Zavezanost temu

prazniku kot pomembni vaški šegi, v kateri se prepletata preteklost in sodobnost, gotovo čutijo tudi mladi in najmlajši sodelavci. Njihova zavzetost in zgled starejših članov sta najboljši napotek za prihodnje izvedbe. Za konec še vabilo: pridite na Praznik češenj v Mačkolje, ne bo vam žal!

(JnT)

S 1. STRANI 9. nagrada Nadja Maganja

Rimska učiteljica ...

Koordinirala je skrb za ostarele pri Skupnosti sv. Egidija v Genovi, Savoni, Parmii, Milanu, Novari, Rimu, Torinu, Padovi, Messini in Trstu. Napisala je veliko člankov in esejev. Letošnja nagrajenka si prizadeva za večjo humanizacijo zaporov in za hospitalizirane zapornike. Kot prostovoljka redno obiskuje za-

sedemdeseta leta, ko sta se srečevali na skavtskih sestankih, taborih in na nedeljskih izletih. Vodila je skupino v Križu, kasneje pa postala načelnica organizacije. Na koži so ji bile pisane verske in narodne vrednote, služenje in pomoč bližnjemu. Ob službi je vpisala še študij politične zgodovine na univerzi. Poučevala je zgo-

nim kot magnetna točka, ki jo privlači, čeprav naš svet ne spoštuje krhkosti in ranljivosti. Andrea Riccardi, ustanovitelj Skupnosti sv. Egidija, je mlade takrat poslal med osamljene in socialno ob rob potisnjene ostarele. Pridružili so se jim iskreno, s prijateljstvom. Dovolj zgovoren je podatek, da je bilo v Rimu pred petdesetimi leti 8 % ostarelih, danes pa jih je 23 %. Staranje in samota sta epohalen problem. Dejstvo je, da se je življenjska doba podaljšala, a ostareli so največkrat zelo osamljeni, kar je eden izmed bistvenih izzivov da-

Foto damij@n

pura Regina Coeli in Rebbibia v Rimu. Od leta 1987 redno organizira mednarodna molitvena srečanja v Assisijevem duhu, je pobudnica projekta Osvoboditi preganjance v Afriki, članica odbora City for life, mednarodnega dneva boja za življenje in proti smrtni kazni, ki poteka vsako leto 30. novembra. Tudi ljubezen do pisanja in branja božje besede tesno povezuje Silvia z Nadjo Maganja. Podelitev 9. nagrade Nadja Maganja sta popestrili pevška skupina Cintare iz Ljubljane in duo Zupančič - Ferro Casagrande, nato je Majda Cibic prebrala spomine na pokojno Nadjo. Ti segajo v šestdeseta in

dovino na slovenskih šolah. "Bila je izjemno čuteča ženska, z odprtim in širokim srcem, ki bi jo danes svet še kako potreboval", je sklenila svoje misli Majda Cibic.

Kip Zalke Arnšek je Silvii Marangoni izročil Nadjin sin Ivan Jevnikar, nato se je še sama zahvalila, ker ji je prejem nagrade v veliko veselje in čast. Spregovorila je o svojih izkušnjah, ko je kot osemnajstletnica v periferiji Rima srečala osamljene ostarele. Zanjso ogroženost in pomoč potreb-

našnje družbe. Slovesni večer so sklenile članice skupine Cintare iz Ljubljane. Njihovo ime je ljudsko ime za "tavžentroz". So članice kulturnega centra Kliničnega centra in pojejo že petnajst let pod geslom "Pojemo za zdravje". Nastopajo v vrtilah, šolah, bolnišnicah in domovih za ostarele. Predstavile so se v narodnih nošah iz različnih slovenskih pokrajin in z ljudskimi pesmimi.

Silvia Marangoni (foto damij@n)

nice kulturnega centra Kliničnega centra in pojejo že petnajst let pod geslom "Pojemo za zdravje". Nastopajo v vrtilah, šolah, bolnišnicah in domovih za ostarele. Predstavile so se v narodnih nošah iz različnih slovenskih pokrajin in z ljudskimi pesmimi.

Vrsta prireditev bo popestrila ves ta teden

Trst, stičišče ljudi, kultur in religij

V dvorani občinskega odbora v Trstu so pred nekaj dnevi predstavili bogat program osemdnevne prireditve *Trst - stičišče ljudi, kultur in religij (Trieste - crocevia di popoli, culture, religioni)*. Program prireditev se je začel v nedeljo, 20. maja, in bo potekal na Ponterosu in v ulicah Bellini in Cassa di Risparmio. Prireditev

Podroben raspored dogodkov je med tiskovno konferenco predstavil občinski odbornik za trgovino Lorenzo Giorgi in predstavnik združenja Altamarea Eventi. "Gre za tradicionalno prireditev, ki je v preteklih izdajah nosila naslov *Trst - mozaik kultur*. Občinska uprava podpira prireditev in županu smo obljubili, da bomo v centru mesta

potekal že v ponedeljek, 21. maja, z ogledom tržaške sinagoge. Zvečer pa je bil v grško pravoslavni cerkvi koncert pevskega zbora grško pravoslavne skupnosti. V torek, 22. maja, je bil možen ogled glavne poštne palače v Trstu in palače baronov Economo na trgu glavnega kolodvora v Trstu. V petek, 25. maja, se bo prireditev preselila v do-

linško občino, kjer bo ob 18. uri potekal vodeni ogled plebanijske cerkve sv. Urha škofa in nekaterih dostopnih prostorov v Pangerčevi hiši. Zbirališče bo pri studencu Kaluža pod cerkvenim obzidjem. Prireditev bo v nedeljo, 27. maja, sklenil dogodek na Velikem Trgu v

zajema tudi nekatere zanimive vodene ogled kulturnozgodovinskih znamenitosti v Trstu in okolici. V mestnem središču se bodo s pesmijo, glasbo, folkloro, plesi in hrano predstavile različne narodnostne skupnosti iz Trsta. Slovensko skupnost bo predstavljala Srednjeevropski inštitut za zgodovino in kulturo "Josip Pangerc" iz Doline pri Trstu.

zmanjšali število sejmskih prireditev, ki so med trgovci povzročile nekoliko nelagodja", je povedal Giorgi. Poleg napovedanega programa se bodo vsak dan v večernih urah zvrščali različni glasbeni dogodki. Prireditev bodo tudi tokrat zaznamovali brezplačni vodeni ogledi. Organizatorji si na ta način želijo ovrneti arhitekturno in kulturno dediščino. Prvi vodeni ogled je

Trstu s predstavitevjo Kobilarne Lipica; nastopili bodo znameniti lipicanci. Glavna organizatorja projekta sta Občina Trst in združenje Altamarea ob sodelovanju ministrstva za kulturo - deželnega spomeniškega varstva, dežele FJK in Srednjeevropskega inštituta za zgodovino in kulturo Josip Pangerc.

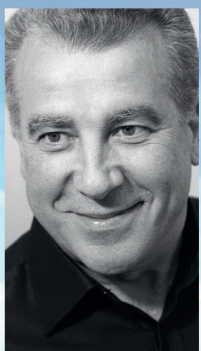
Marko Manin

Slovenska
prosveta

Brez meja

Koncert dua Bernarda in Marcos Fink

Na klavirju spremlja Anthony Spiri

Petek, 1. junija 2018, ob 20.30,
v dvorani „Victor De Sabata“ gledališča Verdi v Trstu

Vstop prost z vabilom,
ki ga dobite na sedežu

Slovenske prosvete, Ul. Donizetti 3

+39 040 370846 - uprava@slovenskaprosveta.org

S podporo Avtonomne dežele
Furlanije Julijske krajine

Pod pokroviteljstvom Občine Trst

REGIONE AUTONOMA
FRIULI VENEZIA GIULIA

comune di trieste

POGOVOR Msgr. Franc Vončina

Spomini na Toneta Kralja

Msgr. Franc Vončina, župnijski pomočnik v Rojanu pri Trstu in nekdanji škofov vikar za Slovence, se znanega slovenskega slikarja Toneta Kralja še zelo živo spominja. Skupaj sta preživela kar nekaj časa. Za naš tednik smo ga povabili na pogovor, da bi v zapisu ohranili njegove spomine.

Msgr. Vončina, kdaj ste prvič spoznali Toneta Kralja?

V šestdesetih letih prejšnjega stoletja sem bil kaplan v Bazovici. Takrat je umetnik Tone Kralj začel poslikavati cerkev na Pesku. Med tem obdobjem je stanoval zraven našega župnišča v Slomškovem domu. Vsak dan sem bil skupaj z župnikom in z njim na kosilu ter na večerji. Vsakodnevno sva ga jaz ali župnik z avtomobilom pospremila iz Bazovice do cerkve na Pesku in ga šla nato iskati.

Se je Kralj rad pogovarjal? Med vožnjo in pri obedih smo imeli večkrat priložnost se z njim pogovarjati. Lahko rečem, da je bil zelo prijeten in prijazen človek, ki se je rad pogovarjal. Opazil sem, da je bil Tone Kralj tudi zelo delavna oseba, ki ni nikoli izgubljal časa. Spominjam se, da je po večerji vedno rad bral kako knjigo ali pa kaj skiciral na papir in medtem premišljeval.

Kako je potekalo delo v cerkvi na Pesku?

To je bilo kar veliko delo. Spominjam se, da je na steno najprej skiciral celo skupino angelov. Za-

Foto dd

tem jih je pobarval, in ko je to dokončal, je šele narisal obraze. Spominjam se, da je slikal vedno z naravno svetlobo. Delo je potekalo skoraj mesec dni.

V cerkvi ni ustvaril samo sten-skih poslikav, ampak tudi križev pot.

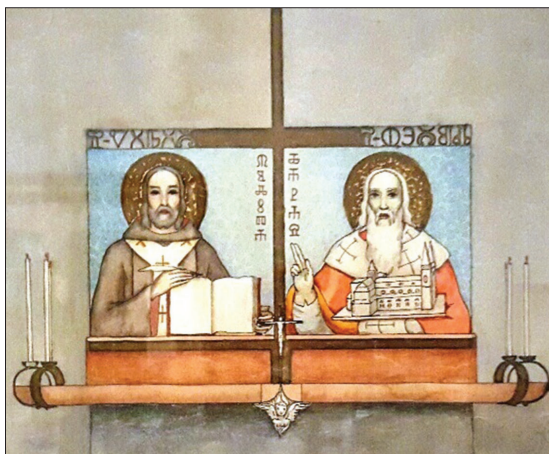
Res je. To pa niso bile poslikave, ampak slike, ki jih je on že nekje v Italiji razstavljal. Slike je nato po svoji zamisli uokviril in jih postavil v cerkev. Poleg Kraljevih poslikav so na koncu cerkvene ladje ob vhodu še nekatere druge sodobnejše poslikave, ki se, po mojem mnenju, ne spajajo dobro s Kraljevim slogom.

Kaj pa je še ustvaril v Bazovici?

V Bazovici, točneje v Slomškovem domu, je narisal v črno-beli tehniki Slomškovo sliko. Slika upodablja knezoškofa blaženega Antona Martina Slomška, ki deli Drobtinice otrokom.

Kaj vam je o Tonetu Kralju najbolj ostalo zapisano v spomnu?

Dobro se spominjam, ko mi je pripovedoval o obdobju slovenskega zatiranja. Rekel je: "Ko sem izvedel, da se na Primorskem ne sme več govoriti slovenskega jezika, sem si rekel, naj pa govorijo naše barve in naša umetnost". Tako je takrat začel poslikavati na Katinari in še v drugih cerkvah. Pripovedoval mi je tudi, da so mu odvzeli bivanjsko dovoljenje na Primorskem in se je zato vpisal na umetniško akademijo v Benetkah. Tu je slikal v glavnem na platnu in potem so se te slike

Marko Manin

pojavnale v naših krajih.

Doma hranite tudi originalen Kraljev načrt za oltar cerkve na Vejni.

Drži, hranim skico, ki jo je Kralj izdelal za oltar sv. Cirila in Metode na Vejni. Ta prvotni načrt pa ni bil odobren, ker po mnenju komisije ni bil v slogu cerkve. Kralj je nato načrt nekoliko spremenil in so ga odobrili.

Na ta oltar vas veže še en spomin, in sicer z mozaikom sv. Cirila in Metode.

Prvotno je Tone Kralj mislil, da bo dal delati mozaik izvedencem iz Spilimberga v Furlaniji. Takrat pa se je pred mojim očmi odločil, da ga sam poskusil izdelati. Skupaj sva šla do neke tovarne v Trstu, v kateri so obdelovali steklo; mislim, da se je tovarna imenovala Vetrobel. Tam smo dobili na odpadu vse mogoče barvne odtenke steklenih delcev. Tone Kralj je tam nabral material in nato sva se ponovno odpeljala in nato sva se začet ustvarjati mozaik. Mislim, da je bil to njegov prvi in tudi zadnji mozaik. Zasluge za to, da je na Vejni slovenski oltar ter da je načrt zanj ustvaril Tone Kralj, nosita največje zasluge prav gotovo gospod Janežič in gospos Kosmač.

Tone Kralj je pokopan na pokopališču pri Kostanjevici na Krki. Po pripovedovanju msgr. Vovčine je njegov grob nekoliko opuščan in prav bi bilo, da bi ga očistili in tako počastili spomin na Toneta Kralja.

1.6.2017

1.6.2018

KRISTJAN DEBELIS

Vsi tvoji najdražji

Spomnili se ga bomo pri sv. maši v soboto, 2. junija, ob 18. uri v Škrednju

Obvestila

Slovensko dobrodelno društvo bo imelo v četrtek, 24. maja, redni občni zbor na svojem sedežu v ul. Mazzini 46 v Trstu. Prvo sklicanje bo ob 16.30, drugo pa ob 17. uri.

V Tržaškem knjižnem središču bo v četrtek, 24. maja, ob 18. uri predstavitev knjige prof. dr. Milana Bufona Meje in obmejne skupnosti na Slovenskem.

Šmarnice so vsako nedeljo v maju ob 17. uri v kapeli Marijinega doma v ul. Risorta 3. Vabljeni Marijini častilci.

Društvo Rojanski Marijin dom vabi na koncert Marijinih pesmi Večerni ave v izvedbi Mešanega pevskega zbora Adoramus iz Logatca pod vodstvom dirigenta Marjana Grgadolnika. Koncert bo

v rojanski cerkvi v nedeljo, 27. maja, ob 20. uri.

Kulturni center Lojze Bratuž iz Gorice v sodelovanju z goriško Galerijo Ars in Galerijo Rika Debenjaka iz Kanala ob Soči pripravlja za jesen 2018 spominsko razstavo o tržaški slikarki Eldi Piščanec. Zato se obrača na zasebnike, ki imajo v lasti dela Elde Piščanec, s prošnjo, da bi jih dali na razpolago za obdobje razstave. Informacije na tel. (+39) 0481 531445, pon. - pet. od 8.30 do 12.30 ali po e-pošti info@centerbratuz.org.

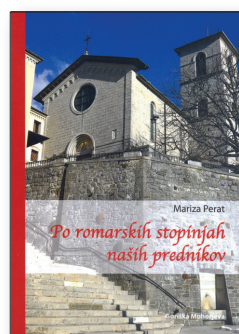
V soboto, 2. junija, ob 17. uri bo v stolnici sv. Justa mašniško posvečenje diakona g. Tomaža Kunaverja; v nedeljo, 3. junija, ob 10. uri pa bo g. Tomaž pel novo mašo v svetoivanski župnijski cerkvi.

TRŽAŠKO KNJIŽNO SREDIŠČE
v sodelovanju z GORIŠKO MOHORJEVO

vabi na predstavitev knjige

Mariza Perat

**PO ROMARSKIH STOPINJAH
NAŠIH PREDNIKOV**

v torek, 29. maja 2018, ob 10. uri
v TS360 na Oberdankovem trgu 7 v Trstu

O naših najbolj priljubljenih Marijinih božjih poteh se bo z avtorico pogovarjal urednik Novega glasa Jurij Paljč

V spomin na Patrizio Vascotto Letošnji Forum Tomizza pod geslom azila

Letošnji, po vrsti 19. Forum Tomizza, ki je prejšnji konec tedna potekal v Trstu, Kopru in Umagu, je bil posvečen tematiki azila. Sredin dogodek je potekal v dvorani Srednjeevropske pobude v Trstu in je bil posvečen pred kratkim preminuli kulturni delavki Patrizii Vascotto. Pesnik in predsednik Skupine - Gruppo 85 Marko Kravos se je v uvodu srečanja spomnil kulturne

Simpozij je povezoval prof. Roberto Dedenaro, ki je na srečanju prebral prispevek Marte Moretto. Referat je bil osredotočen na različna mesta, identitete in kulture, ki se prepletajo v Tomizzovih literarnih delih. Raziskovalka se je osredotočila na (ne) dotakljiv čudež naravnega reda. Pojem aktualne teme azila se zrcali v Tomizzovem literarnem opusu. Profesorica srbskega jezika in

Sveva in Joyca Riccardo Cepach je govoril o Tomizzovem drugem romanu Dekle iz Petrovije, ki je nadaljevanje prvega romana Materada. Dekle iz Petrovije opisuje zgodbo prihoda dekleta Justine v begunsko taborišče blizu Trsta. Pomen azila se v skrajnih razmerah lahko povsem spremeni in glavna junakinja je noseča v hudem trenutku, ki ga doživlja skupnost v izgnanstvu.

Jasna Čebrov je v svojem predavanju poglobljeno analizirala srečanje Tomizze v Ljubljani in njegovo obdelavo Cankarjevega romana Martin Kačur, ki so ga leta 1976 uprizorili v gledališču Rossetti v režiji Francesca Macedonia. Predavateljica je povedala, da je Tomizza interpretiral besedilo povsem drugače od večine slovenskih literarnih kritikov. Podobno kot glavni junakinji pri Franciški in Obiskovalki tudi Martin Kačur skozi Tomizzove in Macedonijeve oči izgleda kot oseba, ki ima v sebi moč in podzavest. Tudi Čebrovova

vključuje zavestno pojmovanje in spreminjanje številnih elementov, in torej tudi lastne kulture.

Tržaško srečanje na Forumu Tomizza je končal Franco Juri s sociološkim predavanjem o dobi zidov, azilu, fobijah in anti-politiki v zdajšnji družbi. Današnja "tekoča" družba, kot jo je imenoval sociolog Zygmunt Bauman, je nevarna družba brez gotovih in zanesljivih elementov. Po predavateljevih besedah tradicionalna levica ne obstaja več in delavske množice se opredeljujejo za skrajno desnico. Politiki obljublajo zidove in bodeče žice na vse smeri. V porastu so izseljevanja in migracije ljudi, ki bežijo pred vojnam in revščino. V petek, 25. maja, bo še na vrsti pri kulturnem društvu Tina Modotti v Trstu pesniško srečanje ob Forumu Tomizza. Sodelovali bodo pesniki Gianfranco Cavallo, Barbara Korun in Juan Octavio Prenz.

Erik Kuret

Foto Erik Kuret

delavke in graditeljice mostov med slovensko in italijansko skupnostjo, ki je bila obremenjena več let med glavnimi organizatorji tržaškega dela Forum Tomizza. Devana Jovan in Marko Kravos sta njej v spomin prebrala odlomek iz njenega Ladijskega dnevnika z Mistrala. Spomin na Patrizio Vascotto je podal še Milan Rakovac, ki je izpostavil njen pogum in odprtost, s katerima je mnogim posredovala slovensko in italijansko kulturo. Za glasbeno kuliso je poskrbel trio flaut Glasbene matice iz razreda prof. Erike Slama; sestavljajo ga Jan Kalc, Valentina Jogan in Tjaša De Luisia.

književnosti Marija Mitrović se je poglobila v Tomizzovo bivanje v Beogradu v letih 1954 in 1955, ko je istrski pisatelj študiral gledališko umetnost. Mesto je bistveno vplivalo na njegovo literarno ustvarjanje. Tomizzo so mučile nočne more, taval je po beograjskih ulicah in se bal, da bi znorel. S pomočjo pisanja je potešil moreče občutke in trame. Komaj dvajsetleten je Tomizza spoznal, kaj pomeni biti tujec v neznanem mestu. Takrat je bil Beograd, čeprav glavno mesto Jugoslavije, revno mesto in Tomizza je spoznal drugačno Jugoslavijo od obmejne domače Istre. Ravnatelj tržaškega muzeja Itala

je podala občuten spomin na Patrizio Vascotto s posebnim poudarkom na Tomizzove itinerarije.

Rusist Ivan Verč je predaval o temi meje med medkulturnostjo in večkulturnostjo. Evolucija kulture je dolgotrajen proces. Na meji so se od nekaj kulture pospešeno spreminjale. V tem primeru je šlo za spremembo lastne kulture na podlagi zamenjave in stika z drugo kulturo. Danes doživljamo pomembne kulturne spremembe: večjezičnost prehaja v medkulturnost. Prvi pojem se nanaša na obivanje več različnih kultur, ki med sabo nimajo stikov. Medkulturnost pa

Sklad S. Tončića nagraduje mlade umetnike

V tem času, ki je vse manj naklonjen umetnikom in kulturnim dejavnostim, se je Sklad Sergija Tončića, ki ima za pogravitven namen pomoč slovenski študirajoči mladini v Furlaniji Julijski krajini, odločil, da podpre ustvarjalno delo mladih zamejskih umetnikov. Prepričani smo namreč, da je ustvarjalna moč mladih pogoj za to, da ne onemi kulturna dediščina, ki so nam jo izročili prejšnji rodovi, obenem pa želimo z nagrajevanjem izraziti upanje v preroditveno moč umetnosti kot potrditev idealov, ki se uresničujejo iz generacije v generacijo. Upravni in nadzorni odbor Sklada je po sledeh Zlatega zrna, nagrade, ki jo je v prejšnjih letih šestkrat podelil uspešnim umetnikom iz Furlanije Julijske krajine, med podeljevanjem finančnih podpor študentom decembra 2017 predstavil javnosti novo nagrado, zdaj Novi val. Ta nagrada, s katero želimo vsaka tri leta podpreti osebno ustvarjalnost mladih, je v

skladu s statutom namenjena še neujavljenim slovenskim ustvarjalcem. Zanj se namreč lahko potegujejo študenti, ki imajo stalno bivališče v Furlaniji Julijski krajini, se še izobražujejo in so stari od 18 do 28 let. Umetnosti niso zamejene in mladi ustvarjalci so lahko sodelovali na razpisu z najrazličnejšimi izdelki: literarnim pisanjem, skladbo, kratkometražnim filmom, delom s področja likovne umetnosti. Žirija, ki je poleg okvirnih določil razpisa o starosti in krajevni pripadnosti upoštevala še ustvarjalno prepričljivost in povezanost kandidatov z zamejsko stvarnostjo, je izbrala tri kandidate, ki ustrezajo vsem pogojem. Nagrajenci bodo na slovesnem podeljevanju osebno predstavili svoje delo. Z zadovoljstvom vabimo vse podpornike in prijatelje Sklada na slovesnost ob podeljevanju nagrade NOVI VAL, ki bo v petek, 25. maja 2018, ob 17. uri.

Pot do izvira Soče bo bolj varna tudi za turiste

Otoplitve vabijo k hladnim izvirovom že spomladi

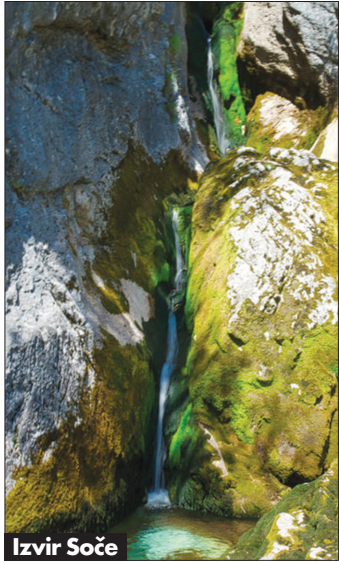
Zavod Dolina Soče, novi upravljalec poti do izvira Soče, obljublja že za naslednjo turistično sezono bolj varen dostop. Doslej se je v vsaki turistični sezoni zgodila kakšna nesreča gorskih poti nevarnim turistom, zato namerava urediti varnejši dostop.

Vstopnine zaradi vzdrževanja infrastrukture večje varnosti

Ta zavod že zdaj pobira vstopnino pred vhodom v Tolminske korita. Obisk skokovito raste in lani so našli že okoli 55.000 obiskovalcev. Po nekaterih ocenah domačinov pa je pri izvira Soče, na skoraj tisoč metrih nadmorske višine, kjer je v poletni vročini že malo bolj sveže, obisk še večji, saj je še iz časa avstro-ogrske monarhije zanimiv tudi za planince, pohodnike in kolesarje vseh vrst. Te privlačuje tudi prelaz Vršič. Gre za izhodišče priljubljenih gornjskih tur nad dolino Soče in Save in Koritnice. V tem enkratnem okolju so snemali veliko filmov.

Pobrano vstopnino, tako kot pri Tolminskih koritih, naj bi zavod namenjal za vzdrževanje zavarovanih dostopov. Močne nevihte ali daljše deževje, mešanica snežnega in kamnitega plazu pa dele poti zasujejo s peskom, kdaj pa kdaj tudi s kamnitim plazom. Zgodaj spomladi lahko sega nabiti sneg ob steni, tik pred izvirovom Soče, več metrov nad z jeklenico zavarovano potjo. Tako priteče Soča izpod plazu, kar je za mnoge prelepo, za nevarne pa lahko tudi nevarna past, da zdrsnemo po plazu v nekajmetrsko globino in se poškodujemo.

Že lansko leto so območje izvira Soče pogodbeno prevzeli v upravljanje od Planinskega društva Jesenice. To je namreč lastnik bližnje Planinske kočice pri izvira Soče, s parkiriščem vred. Pri Zavodu Dolina Soče

Izvir Soče

so obljubili, da bodo starejšim turistom relativno nevarni del, ki je zavarovan zgolj z jeklenico, kot po planinskih poteh, uredili bolj varno iz lesenih elementov, ki jih bo mogoče ob koncu sezone odstraniti in spraviti, spomladi pa zopet postaviti na prejšnje mesto. Omenjeni zavod za turizem in bovška občina si prizadevata za te stvari z roko v roki. Tako nameravata še leto urediti parkirišče za kakih 30 avtomobilov tudi tam, kjer se začne pešpot od ceste do slapa Virje na Plužnah. Verjetno tudi zato, ker je v bližini pešpot do adrenalinskega parka Srnica, izvira Gližuna in od tam naprej tudi do jame Srnica ob vnožju Kanina.

Obiskovalce predgorja preseneča lepota Tolminskih korit

Hitro dostopne izletniške točke pomagajo druga drugi, saj si jih turisti ogledajo že med potovanjem s severa na jug ali obratno, zato nekaterim ni žal izgubljenega časa po sicer nezgodno vjugasti trasi stare avstro-ogrske ceste, ki pač ni dostojna povezava po Srednji in Severni Primorski. Tolminske korita so bila, pred desetletji, znana le slovenskim in italijanskim turistom iz bližnjih krajev. Pred dvema desetletjema pa se je lotil tudi ta del Soške doline kakovostne promocije svojih naravnih biserov. Seveda tudi z znatnimi sredstvi za varen dostop, zlasti do razglednih točk. Mnogi so presenečeni, da je mogoče tako blizu Tolmina doživeti košček divje narave, dostopen vsakomur. Zato ni čudno, da število obiskovalcev iz leta v leto narašča. Zdjaj skrbijo za dostop tudi z denarjem varovalnih mrež, zlasti na območju okoli vstopa, in z razširitvijo parkirišča bodo turistom omogočili bolj udoben in s tem številčnejši obisk Dantejeve jame.

Miran Mihelič

foto dd

V Vipavski dolini je 12. in 13. maja potekal Mednarodni pomladni festival petja na Vipavskem Krži, ki ga že četrto leto zapored organizira Moški pevski zbor Srečko Kosovel Ajdovščina. Letošnji festival je bil posvečen moškemu zborovskemu petju v različnih sestavih in oblikah: od fantovske do moške zasedbe, od kvinteta do vokalnih skupin in zborov.

Odprije festivala je bilo prvi dan v Vipavskem Kržu s strokovnim posvetom na temo *Moško petje včeraj, danes, jutri*. Pri okrogli mizi, ki jo je moderirala programistka in režiserka na Radiu Trst A, pevka in zborovodkinja Tamara Stanese, so sodelovali zborovodje sestavov, ki so nastopili na festivalu, in sicer: Andrej Makor, Mira Fabjan, Izток Kocen in David Bandelj ter dirigent Stojan Kuret. Posvet je načel kar lepo število tem in težav. Rdeča nit bo lahko v naslednjih izvedbah še poglobljena in nadgrajena, saj je posvet ponudil tako razpravljalec kot udeležencem marsikatero izhodišče za razmislek oz. za prihodnje delo. Prvi koncert je bil na sporedu

12. maja zvečer v grajski kleti v Vipavskem Kržu, kjer se je predstavilo šest skupin. Večer so odprli gostitelji, MoPZ Srečko Kosovel Ajdovščina pod vodstvom Andreja Makorja, sledil je nastop kvinteta Vintgar iz Blejske Dobrave, ki deluje projektno. S svojim mladimi glasovi je navzoče navdušila Fantovska skupina Devin-Nabrežina, ki jo od ustanovitve vodi Mirko Ferlan, nato pa je oktet Žetev iz Zgornje Savinjske doline zelo ubrano zapel nekaj skladb iz "železnega" repertoarja za moške zборе. S svojo mladostno svežino in zagranostjo so pevci Primorskega akademikega zbora Vinko Vodopivec z zborovodjo Iztokom Kocenom počastili tako Vipavsko dolino s Simonitijsko Na Vipavskem kot tudi skladatelja Vinka Vodopivca, po katerem je nastopil Skupina Claudio Monteverdi iz Rude pod vodstvom Mire Fabjan z izbranimi skladbami na temo Ljubezenska pisma v glasbi.

V nedeljo, 13. maja, je v cerkvi Marije tolažnice žalostnih v Logu pri Vipavi potekal drugi

večer Festivala s sakralno glasbo. Uvodoma je zapel MoPZ Srečko Kosovel pod vodstvom Andreja Makorja, ki je izredno ubrano in prefinjeno izvedel skladbo Beati mortui Felixa Mendelssohna Bartholdya. Sledil je krstni nastop fantov Mešanega mladinskega zbora Emil Komel iz Gorice pod vodstvom Davida Bandlja, ki so s svojimi pretanjenimi glasovi nadvse očarali občinstvo. Tudi na nedeljskem koncertu je nastopila Skupina Claudio Monteverdi iz Rude pod vodstvom Mire Fabjan. Kot zadnji pa je pred občinstvo stopil Slovenski oktet, ki velja za najbolj reprezentativen slovenski moški vokalni komorni ansambl. Iz širokega in raznolikega repertoarja okteta je umetniški vodja Jože Vidic za priložnost izbral tudi dela skladatelja in zborovodje Andreja Makorja. Četrty Mednarodni pomladni festival petja v organizaciji zbora Srečko Kosovel je letos privabil številno in raznoliko občinstvo tako iz Vipavske doline kot tudi iz bolj oddaljenih krajev ter številne pevce in priznane dirigente.

Metaldays 2018: od 22. do 28. julija

Tolminsko sotočje se pripravlja na naval metalcev

Tolmin se bo tudi letos za teden dni preobrazil v pravi raj za ljubitelje težko-metalne glasbe. Festival MetalDays je pridobil status pravih metalških počitnic, saj traja cel teden in poteka na Sotočju v Tolminu, ki leži med dvema čudovitima gorskima rekama, Tolminko in Sočo. Na festivalnem območju sta dve plaži, namenjeni sončenju in kopanju. Reki pa nista edini razlog, da je lokacija tako zelo mamljiva: področje festivala je tudi del Triglavskega narodnega parka v Julijskih Alpah. Prekrasna okolica naredi festival MetalDays resnično edinstven. Šesta izvedba poletnega glasbenega festivala MetalDays 2018, ki bo potekal med 22. in 28. julijem 2018, bo zopet postregla s pestrim naborom nastopajočih glasbenih skupin. Za "težke" zvoke v objemu narave bo poskrbelo več kot 110 nastopajočih bandov, med katerimi velja omeniti veterane *Accept*, finske folk metal zvezde *Ensiferum*, skupino *Loudness* in švicarske thrash metalce *Coroner*. Organizator je najavil še prihod kon-

traverzernih *Behemoth*, finskih umetnikov *Children of Bodom*, "all star band" *Metal Allegiance*, švicarskih folk metalcev *Eluveitie*, nemškega umetniškega dua *Mantar* in ženske metal zasedbe *Girlschool*. Na odrih festivala bomo lahko prisluhnili tudi kanadskim death metalcem *Kataklysm*, ameriškim heavy metalcem *Soulfly*, norveški skupini progressive metal *Leprous*, Bri-

lu MetalDays 2018 v Tolminu predstavili 26. julija. Ob znanem naboru nastopajočih je organizator

na seznam dodal še mnogo drugih, ki zaokrožujejo seznam v celoti. Prepričani smo, da je ta eden najboljših metal festivalskih "line upov" v letu 2018. Na festivalu bo seveda na voljo poleg odlične glasbe tudi bogat obfestski program z različnimi aktivnostmi in pestro ponudbo hrane in pijače. K posebnemu vzdušju bo pripomogel celo popoln lunin mrk, ki bo metalce prisilil, da bodo dvignili pogled v nebo 27. julija med 21.30 in 23. uro. Najljubša počitniška izbira za ljubitelje "težkih" zvokov, festival MetalDays, v Tolmin vsako leto privablja 12.000 obiskovalcev na dan, tako iz Slovenije kot iz celotne Evrope, vse več pa je obiskovalcev tudi z drugih koncev sveta. Festivalске vstopnice in enodnevnne vstopnice za četrtek, 26. julija 2018, so na voljo na spletni strani www.mhshop-online.com. Po MetalDays bo prišel na vrsto še Punk Rock Holiday, festivalsko poletje na tolminskem Sotočju pa bo sklenil blues rock festival MotörCity.

KF

Razstava dokumentov in predmetov v MKI Janez Janežič in 200 let turizma in gostinstva Postojnske jame

Pestrim dogajanjem ob 200-letnici odkritja najlepših delov Postojnske jame se pridružuje tudi razstava razglednic, knjig, dokumentov in različnih predmetov, ki jih je zbiratelj Janez Janežič postavil v vitrine v Mestni knjižnici Izola in bodo na ogled do konca meseca maja. Jama je bila verjetno že v pradavnini zatočišče za človeka, raziskovalci pa so našli dokaze, da so jo ljudje obiskovali že v 13. stoletju. O Postojnski jami lahko beremo tudi v *Slavi vojvodine Kranjske*, ki jo je spisal v 17. stoletju živeli Janez Vajkard Valvasor, kranjski plemič in polihistor, kartograf, znanstvenik, zbiratelj, član Kraljeve družbe in ena ključnih osebnosti slovenske zgodovine. Notranje in najlepše dele Postojnske jame je 14. aprila 1818 odkril svetilničar Luka Čec, ki je ob pogledu na čarobne prizore vzkliknil: "Tu je nov svet, to je paradiz"! Naslednje leto si jo je ogledal prestolonaslednik Ferdinand I. Do danes je Postojnsko jamo obiskalo 38 milijono

nov ljudi. Jama ima 24 km podzemnih poti, po 3,7 km pa se lahko peljemo z vlakcem. Že okrog leta 1824 so uredili razsvetljavo. Že takrat so v Plesni dvorani vsako leto na binškošni ponedeljek prirejali slovesnost, ki je bila

med domačini zelo priljubljen. Upravljalci jame so s tiskanimi letaki in plakati, oglaševanjem v časopisih, izdajanjem vodnikov in sodelovanjem na mednarodnih razstavah glas o Postojnski jami ponesli daleč v svet. Uvedli so tudi Zlato knjigo, kamor so se podpisovali imenitni gostje. Že leta 1872 je po jami stekla jamska železnica, leta 1884 pa so po-

skrbeli še za električno razsvetljavo. Del tega dogajanja je s tokratno razstavo želel prikazati tudi Janez Janežič. V vitrine je postavil foto albume, razglednice, zgibanke, plakate, knjige in vodnike, turistične prospekte, zemljevide, programe turističnih izletov v Postojno, vstopnice in preklunjane vozne karte za jamski vlak, časopise, kot je *Ilustrirani Slovenec*, spominske značke, koščke kamnikov, razne kamne, spominke, otroške sestavljanke, mini potovalni kovček, projektne dokumentacije in še marsikaj zanimivega. Predstavljeni pisni dokumenti so v slovenskem, italijanskem in nemškem jeziku, nekateri še iz 19. stoletja, drugi iz časa FLRJ. Na plakatu, ki spremlja razstavo v vitrinah, si lahko obiskovalci preberejo ljudsko zgodbo o nenasitnem zmaju v Postojnski jami, ogledajo pa si lahko tudi sliko skrivnostnega jamskega škrate. Vabljene k ogledu v času odprtosti knjižnice.

Špela Pahor

Na pobudo Slovenije 20. maj svetovni dan čebel

Pred volitvami post in molitve za domovino!

Politika, ta znanost, kot da se je v času pred državnoborskiimi volitvami razširila v vse oblike in načine našega delovanja in življenja. Izrekajo se težke besede in grožnje, denimo, da je Slovenija postala že povsem mafijška država, k čemur naj bi s svojimi dejanji prispevali tudi politiki najvišje ravni, kot sta predsednik države Borut Pahor in zunanji minister ter predsednik stranke Desus, Karl Erjavec, pa okoli sto drugih funkcionarjev oziroma visokih uradnikov, ki so domnevno vedeli za zlorabe v bankah, predvsem v Novi ljubljanski banki. Vendar so o tem molčali, o nekaterih primerih zatrjevanih kaznivih dejanj pa zdaj v naglici razpravljata in odločata tudi Vrhovno sodišče in Ustavno sodišče. Politične razmere v Sloveniji poznarjajo tudi prirejane ankete in javnomnenjske raziskave, ki naj bi dokazovale prevlado in politični vpliv Janeza Janše in njegove Slovenske demokratske stranke, ki bi zato zmagala na skorajšnjih izrednih državnoborskih volitvah. Janeza Janšo njegovi politični nasprotniki, zaradi njihovega vpliva tudi dobršen del t. i. javnosti, uporabljajo kot grožnjo za Slovenijo in njeno demokracijo. Potekata prepričevanje in mobilizacija

politično levo usmerjenih volivcev, ki naj bi 3. junija množično prišli na volišča, glasovali zoper SDS in Janeza Janšo in s tem morda preprečili njun volilni uspeh. Nekdanji generalni sekretar Socialno demokratske stranke Uroš Jaušovec je napovedal, da bi v primeru relativne zmage politične desnice na volitvah tako imenovana tranzicijska levica organizirala množične proteste. Ta grožnja naj bi dokazovala, da t. i. politična levica nima nič skupnega z demokracijo, izraženo na volitvah, pač pa je v primeru neuspeha oz. poraza na volitvah pripravljena državo pahnuti v kaos in zmedo. V takem mučnem in občasno srljivem ozračju so se slovenski škofje odločili za dejanje, ki naj bi prispevalo k politični pomiritvi. Sklenili so, naj bi se v Sloveniji v obdobju do predčasnih parlamentarnih volitev postili in molili za domovino. Molitve za

domovino v cerkvah, po župnijah, v molitvenih skupinah in raznih katoliških organizacijah in ustanovah molijo že od nedelje, 13. maja. Molili pa jih bodo vse do volitev v nedeljo, 3. junija. Škofje so zapisali, "da bodo državnoborske volitve prelom-

Borut Pahor

ne in odločilne, saj bodo na njih odločili o prihodnosti Slovenije. Namreč, ali bo Slovenija vendarle krenila na pot potrebnih sprememb ali pa bo šla po poti socialistične in revne Venezuele. To bo v pretežni meri odvisno tudi od tega, kakšna bo udeležba na volitvah in kako modro bomo volili. Na preteklih volitvah smo se srečevali s pojavom

množične volilne udeležbe ter nasedanjem lažem in sladkim besedam, posledično pa smo dobili nazadovanje, birokratizacijo in izseljevanje številnih mladih Slovencev v bolj perspektivno tujino. Prav je torej, da izpolnimo svojo dolžnost, se volitev zanesljivo udeležimo ter glasujemo po svoji vesti. Ni prostora za govorjenje, da se ne da nič spremeniti, ker da so vsi enaki. KER NISO! Ker pa žal ni v naši moči, da bi lahko povsem sami določali o tem, kakšna bo volilna udeležba, in da bo izbira nove vlade res modra, pa slovenski škofje vabijo vse vernike in volivce, da se pred volitvami po svojih močeh pridružite 40-dnevni akciji posta in molitve za domovino. Ob tem naj spomnimo, da post in molitve nista nadomestilo za to, kar moramo narediti, to je iti na volitve in iskati resnico o politiki, da bi se lahko modro odločili. Povabljeni ste tudi, da k volitvam povabite tudi tiste, ki doslej nanje niso hodili. V tem predvolilnem času blagoslovimo domovino in kličemo nanjo Svetega Duha. Naj ob tem spomnimo, da so podobno akcijo posta in molitve za domovino imeli tudi na Poljskem, nedavne volitve na Madžarskem pa so pokazale veliko podporo Viktorju Orbanu, ki je postavil Boga na prvo me-

sto". Vabilo slovenskih škofov za sodelovanje v akciji posta in molitve za domovino pred državnoborskiimi volitvami je podpisal msgr. Stanislav Zore, ljubljanski nadškof metropolit kot predsednik Slovenske škofovske konference. V predvolilni kampanji predstavniki politične desnice, med temi je najbolj aktiven poslanec Branko Grims, iz SDS vztrajno opozarjajo, da se Sloveniji približujejo nove skupine nezakonitih beguncev, prebežnikov. Bilo naj bi jih skupaj kar okoli 50 tisoč. Po njihovem vladu podcenjuje nevarnost, ki jo prebežniki prinašajo v slovenske domove in Slovenijo. Njeni govorci so poslanca Branka Grimsa, raje kot bi ga poslušali in upoštevali, razglasili za desničarskega skrajneža. Slovenija pa je doživela izjemno čast in priznanje mednarodne skupnosti, s tem da je Generalna skupščina Organizacije združenih narodov, na pobudo in prizadevanja Slovenije, 20. maj razglasila za svetovni dan čebel. S tem slovesnim dejanjem je bilo izpolnjeno več kot triletno prizadevanje Čebelarstva Slovenije, posebej njenega predsednika Boštjana Noča, ki je idejni oče te pobude. Po njegovem to, da je Sloveniji uspelo prepričati 192 držav, članic svetovne organizacije, da svet potrebuje svetovni dan čebel in da je ta dan 20. maj, pomeni veliko priznanje za številne generacije slovenskih čebelarjev, saj svet ze-

lo ceni slovensko čebelarstvo. Obenem je to eden največjih uspehov slovenske diplomacije nasploh. Tudi Cerkev je bila vsekozi podpornik tega projekta. V ponedeljek, 21. maja, so predstavili monografijo z naslovom *Svet čebel*, ki jo je izdala Založba Družina. Svetovni dan čebel, 20. maj, je rojstni dan pionirja svetovnega čebelarstva, Antona Janše, rojenega na Breznici v Sloveniji. Bil je prvi učitelj čebelarstva na dvoru Marije Terezije. Že od nekdaj velja, da goji čebele tudi veliko duhovnikov. Tudi v zdajšnjem času. Boštjan Noč je prepričan, "da je čebelarstvo poezija kmetijstva, slovensko je biti čebelar. V Sloveniji je čebelarstvo del naše identitete". Časnikar, urednik in pisatelj dr. Jože Možina je v svoji TV oddaji Pričevalci v torek, 22. maja, predstavil tudi Marjana Premrla, 88-letnega najmlajšega brata narodnega junaka Janka Premrla-Vojka. V oddaji je bil ponovno obravnavan primer njegove smrti, ki velja za neznanega. Nekateri trdijo, da je umrl zaradi ran v boju z italijanskimi okupatorji, mnogi pa obratno zatrjujejo, da je bil žrtev naročenega uboja partizanskega poveljstva. Njegov najmlajši brat Marjan Premrl je v oddaji Pričevalci razkril, da so njegovi domači vsi vedeli, da Janko Premrl-Vojko ni bil ubit od sovražne, ampak od partizanske krogle. TV oddaja Pričevalci bo ponovljena v nedeljo, 9. maja, ob 9.05 na tretjem sporedu javne TV Slovenija.

Martijan Drobež

Zborovska glasba v sozvočju z vrhunskimi vini Vipavske doline Glasbeni večeri Tabor 2018 že 15 let

Tabor je vasica nad Dornberkom v Vipavski dolini. "V drugi polovici 15. stoletja so se začeli turški vpadi. Četa 4500 konjenikov in 30.000 Turkov se je kot povodenj razlila po vsej Goriški deželi ... V teh časih so ljudje mnoge cerkve

slikarke **Jasmine Rojc** in čarobnost pravljic. Petek, 1. 6., 19.00: Goriški literarni klub Govorica oblikuje večer branja pravljic, kasneje pa še druge proze in poezije. Petek, 1. 6., 20.00: **ADIS MOLAR**. Kantavtor. Iz Slovenj Gradca v Vipavsko do-

dicijo večglasnega ljudskega petja. Vsi bodo peli kot nekoč pod zvezdnatim nebom na treh različnih koncertih. Sobota, 2. 6., 19.00: Hruški fantje. Sobota, 2. 6., 20.30: Večer izbrane zborovske petja z nastopom: **Komornega zboru AVE** in **APZ Tone Tomšič iz Ljubljane, Komornega zboru Ipavska iz Vipave, Mladinskega zboru OŠ F. Bevka iz Tolmina in okteta Jurij Dalmatin iz Boštana**.

Posebno noto bo dodala ohranjenka ljudskega spomina **Ljuba Jenče** ob spremljavi citrarja **Tomaža Plahutnika**.

Sobota, 2. 6., 11.00: Skupno zapojemo Vstajenje Primorske Društvo Tabor vabi poslušalce, da po koncertu ne tečejo domov pred televizijo, ampak se ustavijo in poklepetajo ob kozarcu enega izmed odličnih vin priznanih domačih vinarjev, se ustavijo ob stojnicah z domačimi siri, frtaljo kmečkih žen, domačimi namazi in marmeladami. Glavni organizator Glasbenih večerov TABOR 2018 je Moški pevski zbor Provox in sodelovanju z ZKD in JSKD Nova Gorica ter društvom Tabor.

"Pevski večeri v Tabru imajo že dolgo tradicijo in vsako leto znova povezujejo poslušalce in pevске zборе iz celotne Slovenije in zamejstva v vesele druženje", je za konec povedal Ivo Šinigoj iz Moškega pevskega zboru Provox in še dodal, da novice in dogajanje lahko spremljate na facebook strani društva Tabor nad Dornberkom: <https://www.facebook.com/drustvotabor/>

Tabor 2017 – Mladinski pevski zbor Emil Komel, Gorica (zborovodja David Bandelj)

pa tudi gradove spremenili v protiturške tabore, obdane z obzidjem, kamor so se lahko v naglici zatekli preprosti ljudje. Tudi dornberški grad je s svojimi obrambnimi stolpi in obzidjem lahko nudil zavetje okoliškim ljudem. Verjetno izvira ime "Tabor" za dornberški grad in hiše okrog njega prav iz teh časov". (Ivan Albreht) **Obrambni zidovi gradu, ki so že v 12. stoletju dajali zavetje grofom Dornberškim, bodo v petek in soboto, 1. in 2. junija, zaobjeli uglaseno večglasno petje, simfonije okusov izbranih vin, globino abstraktnih krajin akademske**

Ljubljana / Numizmatično društvo Slovenije Priznanja zamejskim numizmatikom

V soboto, 19. maja 2018, so v prostorih Numizmatičnega društva Slovenije (NDS) v Ljubljani pripravili prijetno slavnost, saj so podelili častne nagrade nekaterim članom, med katerimi tudi dvema zamejskima. Na občnem zboru, ki je bil 17. marca letos v Ljubljani, so namreč predlagali, da bi podelili častna priznanja društvu nekaterim zaslužnim numizmatikom, kar je občni zbor soglasno sprejel. Tako so na krajsi slovesnosti, po mednarodnem srečanju zbiralcev, ki je potekal isti dan v Ljubljani, odborniki NDS podelili srebrno plaketo s pisnim priznanjem Andreju Štekarju in bronasto plaketo s pisnim priznanjem Mitji Petarosu.

Andrej Štekar je predsednik Slovenskega zamejskega numizmatičnega društva Valvasor, priznanje si je zaslužil z dolgoletnim delovanjem in za publicistično dejavnost. Mitja Petaros je odbornik društva SZND Valvasor in je priznanje prejel za zasluge pri širjenju numizmatike in dolgoletno delovanje v društvu. Oba redno objavljata strokovne in tudi bolj poljudne članke o numizmatiki bodisi v specializiranih revijah (Numizmatični vestnik, Cronaca numismatica ipd.) kot v drugem tisku (Numizmatične novice, Mladika, občasno v periodiki: Novi glas, Primorski

numizmatiki med mlajšimi člani (občasno tudi s predavanji na slovenskih šolah) in sta redni povezovalni člen med slovenskim matičnim društvom NDS in zamejskim društvom. Podeljevanje priznaj je bilo slovesno in prisočno. Na začetku slovesnosti je zbrane pozdravil Urban Mate, ki je tudi prebral razloge, zakaj so priznanja podelili. Andrej Rant pa je obnovil, kako je sploh prišlo, da Numizmatično društvo Slovenije podeljuje priznanja zaslužnim članom. Po

uradnem delu slovesnosti so se ves odbor NDS in nagrajenci preselili v bližnje prostore gostinskega lokala, kjer so nazdravili in podkrepili priložnosti sodelovanja med zamejskim in matičnim numizmatičnim društvom. Numizmatično društvo Slovenije je nastalo kot naslednik Slovenskega numizmatičnega kluba, ki so ga ustanovili 11. marca 1941 v Ljubljani. To je osrednja slovenska organizacija, v katero se lahko včlanijo vsi ljubitelji in zbiralci kovancev, bankovcev, vrednostnih papirjev, medalj, žetonov, odlikovanj, značk, razglednic in

podobnih predmetov. Dobrodošli so bodisi zbiralci amaterji kot raziskovalci, proučevalci in poznavalci denarnih pripomočkov in sorodnih drobnih predmetov. NDS prireja strokovna predavanja in izdaja dve publikaciji, večkrat na leto Numizmatične novice, v katerih objavlja večšča javnost in člani o najrazličnejših novostih na zbirateljskem in še posebno na numizmatičnem področju, in enkrat na leto Numizmatični vestnik, ki je strokovna revija, v kateri objavljajo predvsem članke, ki so izredno zanimivi glede povezave numizmatike z zgodovino. Člani prirejajo tudi redne tedenske sestanke in štirikrat letno mednarodna srečanja zbiralcev v Ljubljani, kjer si lahko vsi zainteresirani izmenjujejo najrazličnejše zbirke. Srečanja so tudi odlična pri-

ložnost za izmenjavo mnenj in novih odkritij v zvezi z numizmatiko. NDS ima stalnega predstavnika v Komisiji za pripravo predlogov za izdajo priložnostnih kovancev pri Banki Slovenije, redno sodeluje tudi z Narodnim muzejem Slovenije iz Ljubljane, še posebno z njenim numizmatičnim kabinetom. Pri nas imamo sorodno društvo, Slovensko zamejsko numizmatično društvo Janeza Vajkarda Valvasorja; nekateri njegovi člani so včlanjeni tudi v Numizmatično društvo Slovenije. Obe društvi sodelujeta pri različnih projektih in srečanjih. Priznanje za zamejska numizmatika je lepa nagrada za dozdajšnje opravljeno delo na področju numizmatike in dobra spodbuda za naprej.

Urška Petaros

NA BOŽJO POT ŠE MALO NAKROG (10)

Mariza Perat

Že v begunstvu leta 1945 je bilo ustanovljeno slovensko bogoslovno semenišče, in sicer kot del bogoslovnega semenišča v Ljubljani. Pobudo za njegovo ustanovitev je dal prelat dr. Alojzij Odar. Pri tem mu je nudil pomoč p. Annibale Bortoluzzi, salezijanec, ki je dobro znal slovensko, saj je več let preživel na Dolenjskem. Zamisel je bila zaupana p. dr. Antonu Prešernu, ki je s svojo prizadevnostjo dosegel, da je Sveti sedež takoj izdal dovoljenje za ustanovitev Slovenskega bogoslovnega semenišča v begunstvu s fakulteto kot del in nadaljevanje semenišča in teološke fakultete v Ljubljani. Predstojnik je bil škof, dr. Gregorij Rožman, ki pa je bil v tistem času v begunstvu v Avstriji. V njegovi odsotnosti ga je nadomeščal prelat dr. Alojzij Odar.

G. Alojzij Odar

G. Anton Prešeren

Januarja 1948 je kakih dvanajst bogoslovcev, beguncev, dospelo v Argentino. Msgr. Di Pasquo, škof v San Luisu, mestu, kakih 800 km severozahodno od Buenos Airesa, se je ponudil, da bogoslovce sprejme v svojo škofijo in jim da tudi možnost za nadaljevanje študija, in sicer pod vodstvom lastnih profesorjev. Slovenski bogoslovci so tu ostali do leta 1951, ko so se preselili v Adrogué, v bližini Buenos Airesa, kjer je bilo ustanovljeno slovensko semenišče. Semenišče v San Luisu je bilo namreč preveč oddaljeno od slovenske skupnosti.

Škof Gregorij Rožman

Kot beremo v reviji "Omnes unum", je bil namen semenišča "vzgajati slovenske duhovnike v tujini za službo v domovini, če bo to kdaj možno in če jih bo potrebovala". Ob semenišču je škof, dr. Gregorij Rožman, ki je semenišče večkrat obiskoval, ustanovil "Apostolsko šolo", zavod za dijakke, ki so mu nadeli ime "Škofov zavod". Namen zavoda je bil vzgajati dijakke, ki bi morda želeli postati duhovniki, kot tudi dijakke, ki sicer niso čutili poklica za duhovniški stan, a so se pozneje kot katoliški izobraženci uveljavili v slovenski argentinski skupnosti. Gmotno pomoč so zavodu nudili rojaki v ZDA, pa tudi v Argentini in drugje.

Podoba Brezjanske Matere Božje v lujanski baziliki (foto Marko Vombergar)

V narodne noše so oblečeni tudi dekleta in otroci. /dalje

POPRAVEK: V prejšnjem zapisu je prišlo do pomote.

Med lazaristi je bil omenjen univ. prof. Rado Lenček, Novomeščan, profesor slavistike v New Yorku. Njegovo sliko smo tudi objavili. V resnici bi morali zapisati, da je bil to duhovnik, "misijonski garač" Lado Lenček, Ljubljčan, lazarist, ki je deloval v Argentini (Kato-liški misijoni, Slovenska kulturna akcija).

Slovenski fantje nosijo podobo Marije Pomagaj leta 2017 (Marko Vombergar)

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljč, e-mail palj@noviglas.eu
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednica Francka Žgavec

Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385
Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu
www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 61 H 0892812400013000730643, SWIFT ali BIC koda: CCRTIT2TV00
naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: tel. št. 0039 0481 533177 - e-mail zadruza.gm@gmail.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tiskov v Italiji FISC
Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250
Novi glas prejema javna sredstva za medije.

Novi glas je kot član združenja FISC tudi v inštitutu IAP (Istituto dell'Autodisciplina Pubblicitaria) in spoštuje njegov kodeks

To številko smo poslali v tisk v torek, 22. maja 2018, ob 13. uri

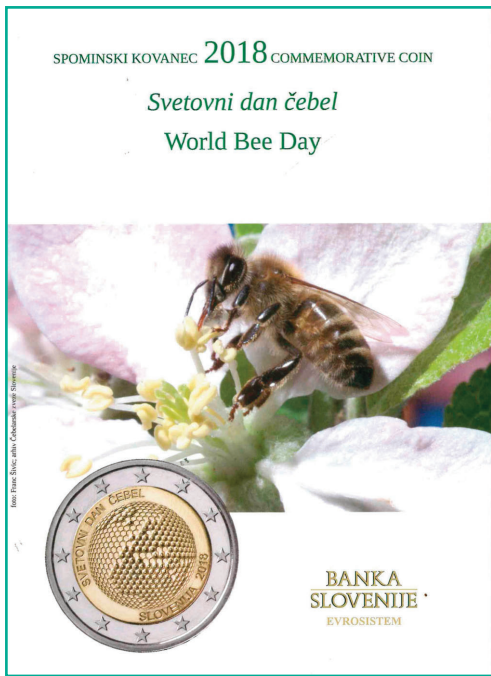

S 1. strani

Svetovni dan čebel

Od letos dalje bomo po vsem svetu, prav na pobudo Slovenije in po dolgem prizadevanju slovenskih čebelarjev, 20. maja praznovali Svetovni dan čebel - World bee day. Svetovne ustanove (in še posebej OZN - Organizacija združenih narodov) so sprejele pobudo Čebelarске zveze Slovenije (seveda ob podpori Republike Slovenije), da bi svetovno javnost na poseben način opozarjali na pomen čebel, ki so, razen vsega pozitivnega, kar nudijo človeštvu, kot opravevalke bistvene za ravnotežje v naravi. Že Einstein je prerokoval, da bo, ko bo umrla zadnja čebela, naš planet po kratkem času shiral. Od nekdanjih Slovenci izredno spoštujemo čebelo, tako da se je tudi v slovenskem jeziku ustvarila izdeljema za te izredno marljive živalice: čebela je namreč edina žival, za katero ne rečemo, da pogine, ampak da umre, tako kot človeška bitja. Čebele danes najbolj ogroža prav človek z raznimi pesticidi in kemijskimi gnojili, tako da je obeležba posebnega dneva, posevčenega čebelam, izredno pomembna za osvješanje ljudi in javnosti, kako važno je ohranjanje te vrste marljivih žuželk, ki z zbiranjem peloda in njegovim raznašanjem omogočajo razmnoževanje rastlinskih vrstam. Bajje, da je od opravevanja odvisna več kot tretjina pridelane hrane na svetu, še večji vpliv pa ima za ohranjanje rastlinske raznovrstnosti in okolja na splošno. Kot zanimivost naj dodamo, da je Slovenija doslej edina članica Evropske unije, ki ima zaščiteno

Republika Slovenija vsako leto izdaja poseben spominski kovanec (izredno tudi dva na leto), vrednosti 2 evrov, ki je po vrednosti, teži, velikosti in sestavi kovine popolnoma enak vsem evrskim novcem dveh evrov, ki so že v obtoku (torej je njegov premer 25,75 mm, tehta 8,50 gr, je dvokovinski z zlatobarvnim jedrom in srebrnobarvnim obročem). Uporablamo in potrosimo ga lahko po vsem evroobmočju. Od ponedeljka, 14. maja letos, je Banka Slovenije, ki polnopravno spada v evrosistem, izdala in izročila v obtok spominski kovanec vrednosti 2 evrov, ki so ga posvetili svetovnemu dnevu čebel. Motiv je narisal Janez Bizjak z Bleda: svet oziroma globus je upodobljen v obliki satovja, katerega prazne celice predstavljajo morje, polne celice pa ponazarjajo celine oziroma kopno. Letos so kovanec uresničili v italijanski kovnici IPZS - Istituto Poligrafico e Zecca dello Stato iz Rima (lanski spominski kovanec, posvečen 10. obletnici uvedbe evra v Sloveniji, so npr. dali kovati v slovaško Mincovno Kremnica). V obtok in uporabo je bilo izročeni milijon spominskih kovancev vrednosti 2 evrov, od katerih je 2.000 kovanec proof kvalitete (visoki sijaj) v posebni plastični kapsuli. Letošnji spominski kovanci, ki jih je izdala Banka Slovenije v imenu Republike Slovenije, bodo ves svet opozarjali na pomembnost, ki jo imajo čebelce za vse človeštvo in naravno ravnovesje.

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (199)

Kam na dopust... na morje?

Morsko okolje je dejansko spodbudilo celo vrsto terapij, kot je talasoterapija, ki uporablja morsko vodo, alge, pesek za odpravljanje bolečin revmatskega izvora in mišic. Ime talasoterapija izvira iz grščine thalassos - terapija, ki zdravi telo in duha s pomočjo morske vode. Morska voda je odlična pri odpravljanju stresa in napetosti na fizični in psihični ravni. Talasoterapija je terapija s tradicijo; začetki segajo v l. 1700; deli se na hidroterapijo - pitje in potapljanje v morsko vodo, klimatoterapijo, helioterapijo - terapija sonca in luči, psalmo terapijo, terapijo z morskimi blatom in krioterapijo. Skratka, morski zrak deluje na nas zdravi, tudi med sončenjem, in to brez našega zavedanja. Talasoterapija je odlična kot stimulacija krvnega obtoka, pri vseh vrstah artritčnih vnetij, vnetjih mišic, živcev in vseh boleznih ven. Odlična je pri alergijah in infekcijah prvih dihalnih poti. V morju so prisotni zdravi minerali - natrij deluje protibakterijsko in razkužljivo, jod pa uravnava presnovo. Morska voda izboljšuje mišičevje po celem telesu in oksigenacijo vseh tkiv, koža se tako spremeni in postane svetlejša, bolj sijoča, lepša. Bosa hoja ob morju - da so stopala v stiku z morsko vodo - aktivira obtok krvi, limfe in na takšen način pospešimo hujšanje. Z refleksno stimulacijo stopal in morsko vodo so mišice deležne večje oksigenacije, saj prejmejo več spodbud. Pri hoji po plitvi vodi, ki sega do meč ali stegen, porabimo več

energije, telo pa prejme veliko več spodbud kot pri hoji po suhem. Valovanje morja in upor vode predstavlja za naše telo oviro, zato za hojo porabi več energije. V morju se izvaja tudi drenaža, saj je telo pri hoji v vodi deležno veliko večjega pritiska, saj je pritisk vode veliko močnejši kot pritisk zraka. Na takšen način je učinek hidromasaže sproščujoč, vendar tudi drenažen. S peskom na plaži lahko izvajamo naravne pilinge in tako spodbudimo celično prenovno. Morske alge delujejo hidratantno, razstrupljalno, saj ubijajo proste radikale, posledično imajo pomlajevalni učinek in izboljšajo krvni obtok. Uživanje na morju ni brezdelje, ampak mora predstavljati zdravje in veselje za telo ter duha! Kaj se nam pa najpogosteje dogaja na morju? Morski minerali delujejo na naše telo najučinkoviteje samo, če je absorpcija pravilna!

Probiotiki na dopustu urejajo prebavo. Pogosto na dopustu slišimo te izjave: "Jaz prinesem vedno vse nazaj!" ali pa "Na dopustu ne grem na blato, imam krče, trebuh me boli, počutim se grozno, sploh se ne morem sprostiti"! Nekateri celo trdijo, da redno odvajajo samo doma. Na prebavo torej vplivajo fizično in psihično okolje ter dejavniki. Nekateri pa se na dopustu zastrupijo ali pridejo v stik s tujimi mikroorganizmi in imajo zaradi tega hudo drisko.

Urejanje prebave. Pogosto na dopustu slišimo te izjave: "Jaz prinesem vedno vse nazaj!" ali pa "Na dopustu ne grem na blato, imam krče, trebuh me boli, počutim se grozno, sploh se ne morem sprostiti"! Nekateri celo trdijo, da redno odvajajo samo doma. Na prebavo torej vplivajo fizično in psihično okolje ter dejavniki. Nekateri pa se na dopustu zastrupijo ali pridejo v stik s tujimi mikroorganizmi in imajo zaradi tega hudo drisko.

Urejanje prebave. Pogosto na dopustu slišimo te izjave: "Jaz prinesem vedno vse nazaj!" ali pa "Na dopustu ne grem na blato, imam krče, trebuh me boli, počutim se grozno, sploh se ne morem sprostiti"! Nekateri celo trdijo, da redno odvajajo samo doma. Na prebavo torej vplivajo fizično in psihično okolje ter dejavniki. Nekateri pa se na dopustu zastrupijo ali pridejo v stik s tujimi mikroorganizmi in imajo zaradi tega hudo drisko.

Urejanje prebave. Pogosto na dopustu slišimo te izjave: "Jaz prinesem vedno vse nazaj!" ali pa "Na dopustu ne grem na blato, imam krče, trebuh me boli, počutim se grozno, sploh se ne morem sprostiti"! Nekateri celo trdijo, da redno odvajajo samo doma. Na prebavo torej vplivajo fizično in psihično okolje ter dejavniki. Nekateri pa se na dopustu zastrupijo ali pridejo v stik s tujimi mikroorganizmi in imajo zaradi tega hudo drisko.

/dalje
www.saeka.si

SCGV Emil Komel / Snovanja 2018

V objemu raznolikih španskih melodij

Ustvarjalno mladosten, svež večer se je izrisal v petek, 11. maja 2018, v čarobnem ozračju, ki veje v sugestivni kleti Rubijski grad v kraškem okolju vasice Vrh Sv. Mihaela, katere jedro se trdno oklepa domače cerkvice. V veliki, z opečnatimi zidaki čudovito obokani kleti, ki so ji ob tej priložnosti še dodaten čar pridale brleče sveče, so zazveneli zvoki kitar kitarkega oddelka Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice. Mladi kitaristi so bili suvereni protagonisti večera španske glasbe pod naslovom *Recuerdos*. Večer je razkril raznolikost španske glasbe, ki poleg ognjevitiga, strastnega flamenka vsebuje tudi druge melodije, prežete z melanholijsko. V glasbi se pač zrcali raznolikost španske pokrajine. Skupina štirinajstih kitaristov je posamezno in v orkestru kitar ob izvajanju skladb različnih avtorjev izpovedala svojo ljubezen do glasbe, pa tudi navdušenje nad skupnim muziciranjem, ki ga utrjujejo prijateljske vezi med mladimi glasbeniki. Kako resno in zrel pristopajo k temu brenkalu, je bilo razbrati iz glasbenih točk, ki so si sledile v imenitno akustični kleti, zelo primerni za take enkratne večere, prepone s čustvi. Takih glasbenih dogodkov se zelo veseli mlada lastnica te "velike podzemne dvorane" Nataša Černič, ki je pozdravila mlade glasbenike in publiko. Le-ta se je v velikem številu udeležila tega španskega večera in mladim kitaristom ter njihovim zaslužnim mentorjem (Martini Gereon, Marji Feinig in Marcu Fantiniju) namenila dolgo prisrčno ploskanje in zaradi tega doživela še ponovitev zadnje skladbe, za uho zelo prijetne *Noche en Los Andes* E. Thorlakssona

(1930). Le-ta je občinstvo odpeljala v Južno Ameriko v daljni Peru, da so lahko prisluhnili še značilnim melodijam tega okolja. Orkester kitar jo je izvajal s svojo glasbeno pedagoginjo Martino Gereon, vodjo kitarkega oddelka, ki očitno zna najti pravi ključ do ustvarjalnih vzgibov in okusov svojih učencev. Izpod njenega peresa je izšla skladba *Spomini (Silvanu z ljubeznijo)*, ki jo je posvetila pred šestimi leti umrlemu Silvanu Kerševanu, ustanovitelju in ravnatelju SCGV E. Komel. On se je z vso dušo in z zmeraj novimi idejami za boljše delovanje glasbenega pouka in širjenja glasbenega znanja razdal v delu z mladimi. Obe skladbi sta vključeni v CD, ki ga je pod naslovom *Spomini* izdal prav kitarški oddelek SCGV Emil Komel. Na večer smo poslušali v živo marsikatero skladbo, posneto na tej zgoščenki, ki je nedvomno zelo lep dosežek in zadoščenje za vse mlade izvajalce. Na CD-ju je tudi grški ples *Zalongo* (I. Sakellariadis, 1853-1938), priredil ga je Giulio Chiandetti; pred leti je tudi sam poučeval na SCGV E. Komel. Zelo všečno ga je zaigral oktet kitar. Kvintet kitar pa je izvedel skladbo *Capricho Catalan* španskega skladatelja Isaaca Albeniza (1860-1909), ki je eden izmed največjih predstavnikov španske šole s konca XIX. stoletja, kot je zapisala Gereonova v programskem lističu. V prvem delu večera, ki ga je sugestivno uvedla prav

Martina Gereon s skladbama *Pavana I.* (L. Milan, 1500 – 1561) in *Espanoleta* (G. Sanz, 1640 – 1710) in poslušalce pospremila v nekdanje čase na grajske dvore (poustvarila je pravo "trubadursko ozračje"), so se zvrstile skladbe v izvedbi posameznih kitaristov, pa tudi dua in kvinteta kitar. Zelo čustveno in nežno je interpretacijo skladbe *Pravljica za Mihca* (A. Strajnar (1947) obarval Črt Vidič. Trenutek jazza sta podarila Janiki Cingerle in Jure Ipavec s skladbo *Jazz de trefle* francoskega skladatelja T. Tisseranda (1956). Dve skladbi skladateljice M. Linnermann (1947) sta posamezno zaigrala

Foto IK

Emanuele Verzegnassi (*Chant du Matin*) in Andrej Corič (*Chanson du Montmartre*), Ivan Boškin pa je odigral *Ballecito* (G. Bianqui Pinero, 1905-1986). Vmes vseh teh kitar je našel prostor tudi violončelo, na katerega je virtuozno zaigral Marcello Cassese, nekdanji učenec SCGV Komel, zdaj pa tu poučuje, s skladbo G. Cassadola (1897-1966) *Suite za violončelo solo*. Barvit solistični nastop je imela temperamentna ravnateljica šole, sopranistka Alessandra Schettino, ki je zapela narodno pesem *La Manola* (N. N. - Anonimo) o plesalki, ki zna s plesnimi gibi posredovati svoja čustva in razkazati svoje čare.

Da je večer pridobil tudi sočen literarni pečat, je poskrbela gostja Carmen Jimenez, po rodu pristna Andaluzijka, ki se je priložila na Vrh Sv. Mihaela, z recitacijo pesmi Federica Garcie Lorce, v izvrtiku, seveda, o kitari, ki je ni mogoče utišati, ker joče... Recitatorka je podala še pesem Manuela Machada v narečnem nadihu.

O sami zgoščenki je spregovorila prof. Martina Kocjančič, vodja aktivna kitaristov Zveze primorskih glasbenih šol, s katero sodeluje SCGV E. Komel že nekaj časa, tudi pri poletni šoli *Poletna kitararska ustvarjalnica*, saj se je udeležujejo tudi

na glasbenem področju".

Na zgoščenki je 16 skladb, med njimi so skladbe za soliste, za kitarški duo, kvintet, oktet ter orkester kitar. V preteklem šolskem letu je aktiv ZPGŠ priredil projekt *Kitara in M. Linnermann*, je povedala Kocijančičeva. Tu so otroci imeli priložnost osebno spoznati omenjeno skladateljico. Tako so na zgoščenki uvrstili kar štiri njene skladbe, ker so med učiteljici in učenci zelo priljubljene. *Ballecito* in *Zamba* sta dva tradicionalna argentinska folklorna plesa skladatelja Bianquiua Pinera. Kocijančičeva je o skladbi *Zalongo* povedala, da je to grški ples; posebnost skladbe je značilen 7/8 taktovski način. "V skladbi začutimo žalostno zgodbo grških žena, ki so svoje življenje raje žrtvovalle, kot se podredile turškim osvajačcem". Dodala je še, da zgoščenka vsebuje tudi improvizacije, ki so se porodile spontano pri pouku z učencem Juretom Ipavcem (tudi tem smo prisluhnili na večerju v izvedbi Jureta Ipavca in Martine Gereon).

Pri snemanju zgoščenke so s svojim navdušenjem za kitarke strune sodelovali Ivan Boškin, Elisa Burelli, Janiki Cingerli, Andrej Cotič, Klemen Godnič, Jakob Gospodarič, Marcel Gospodarič, Jan Grahonja, Jure Ipavec, Anna La Vena, Gregor Persoglia, Emanuele Verzegnassi, Črt Vidič, Karolina Vizintin in tolkalec Tine Lestan. Njim, njihovim mentorjem in tudi staršem, ki zaupajo svoje otroke šoli E. Komel, je iskreno zahvalo namenila ravnateljica SCGV E. Komel Alessandra Schettino, ki je izrazila zadovoljstvo tudi zaradi prisotnosti tako številnega občinstva. Nataša Černič pa je vse povabila na pokašnjo njihovih vin, avtohtone vitovske in terana, ob prigrizkih, salami in siru, ki jih prideluje Sara Devetak na svoji kmetiji.

Tako se je zelo prijeten glasbeni večer v ocharljivem objemu španskih melodij prevelil v prijateljski klepet ob dobrotah kraške zemlje in njenih delavnih ljudi.

Iva Koršič

Nova Gorica / Festival mladinske kulture Vizije Drznost in inovativnost v ustvarjalnem delu mladih

Desetič je Nova Gorica imela v gosteh *Vizije*, festival mladinske kulture. Letos je potekal od 18. do 20. maja in tako sklenil *Teden ljubiteljske kulture*, v katerem se je zvrstila vrsta prireditev, ki so jih izoblikovali ljubiteljski zanesenjaki na raznih kulturnih področjih. Organizator *Vizij*, najpomembnejšega festivala mladinske kulture v Sloveniji, je javni sklad za kulturne dejavnosti (JSKD), v sodelovanju SNG Nova Gorica in Zveze kulturnih društev. Te kulturne manifestacije, ki želi združiti najboljše mladinske gledališke, lutkovne in rock skupine, pa tudi najboljše mladinske literate in fotografe na Slovenskem, se je letos udeležilo okrog 150 ustvarjalcev od 15. do 30. leta. Direktor festivala je bil Matjaž Šmalc, selektorji pa kar štirje: Miha Golob za gledališke predstave, Anže Virant za lutkovne, Monika Ivančič Fajfar za fotovizije in Gregor Budal za rock vizije. Program je obsegal osem gledaliških predstav, štiri rock koncerte, lutkovno in prvič plesno predstavo, razstavo del dvanajstih fotografov, ki je bila na ogled v Rotundi SNG Nova Gorica pod naslovom *Lepo mi je*, pa še digitalno projekcijo vseslovenskega projekta *Lepljenka*, v kateri so dijaki pod vodstvom mentorjev ustvarjali vizualno poezijo v slogu Srečka Kosovela. Na festival se je prijavilo 59 skupin, nanj sta se uvrstila tudi Amaterski mladinski oder (AMO), ki deluje pod okriljem SNG Nova Gorica od l. 1974 in ga je skoraj 40 let vodil nepozabni režiser in mentor Emil Aberšek, in Mladinska skupina M+, ustanovljena v sezoni 2016/17, ki si gledališke izkušnje nabira v sklopu SKPD F. B. Sedej iz Števerjana. AMO se je

predstavil z letošnjo produkcijo, avtorskim projektom *Šest oseb išče Williama* pod režijskim vodstvom mentorice Tereze Gregorič in Urše Adamič. Vse leto so se ukvarjali s Shakespearejem, brali in obravnavali so njegova dela. Iz tega študija se je porodila predstava, ki na svojevrsten način predstavlja štiri umetnine velikega angleškega dramatika: *Sen kresne noči*, *Hamleta*, *Othella* in v manjši meri *Mačbeta*. V več kot dve uri trajajoči predstavi, pri kateri znajo nastopajoči igralci spretno obdržati občinstvo pod svojim "nadzorom", se prikazujeta povsem novo, sodobno, neformalno branje Shakespeareja in svobodna, posodobljena, tudi duhovita interpretacija teh velikih kla-

Najboljša ženska vloga: Sarah Marn Zenko

sičnih del, ki seveda ohranjajo svoje dragocene vsebine in sporočilnosti, a pristop in njihova interpretacija – "nekakšna igra v igri" – sta inovativna in zelo privlačna. Da je to res, so pričali iskreni aplavzi publike, ki je skoraj povsem napolnila malo dvorano SNG Nova Gorica v dopoldanskih urah v soboto, 19. maja. Ob izredno sproščeni, kot po olju gladko tekoči uprizoritvi so se igralci Borut Petrovič, Nejc Berce Čeligoj, Jakob Šfiligoj,

Jonatan Černe, Teodora Komelnič, Tajda Lipicer in Tilen Oblak izkazali kot izredno ubrana skupina, ki ji odrske improvizacije ne delajo nobenih preglavic. Opazno je bilo, da so zelo dobro obdelali Shakespearja in se znajo zato prepričljivo in uigrano poigravati z njegovimi vsebinami.

Števerjanska Mladinska gledališka skupina M+ je v režiji mlade igralkice Patrizie Jurinčič Finžgar na festivalu kot edina "zamejska" skupina, izbrana za *Vizije* (prijavili so se namreč tudi Mladinska skupina SKD Škamperle Grbec, Barkovlje z delom *Šišter akt* (*Sister Act*) Josepha Howarda v režiji Danijela Malalana in Barbare Gropajc ter Mladinski odsek PD Štandrej s predstavo *Ogledalo, povej...* Stefana Joba v režiji Daniele Pujina in iz Avstrije KPD Šmihel, Štakra s predstavo *V garderobi*, ki jo je napisala in režirala Alenka Hain) uprizorila predstavo *Baron sedi na veji*. Besedilo je Jurinčičeva dramaturgizirala in ga priredila po motivih romana *Baron na drevesu* Itala Calvina. Predstava je na premieri in domači ponovitvi prejela le laskave ocene. Mladi gledališniki so nastopili v nedeljo, 20. maja, dopoldne na malem odru SNG Nova Gorica. Že sama uvrstitvev na festival je ogromen dosežek za zelo mlado skupino M+.

Letošnje *Vizije* so se končale s slovesnim podeljevanjem nagrad v nedeljo, 20. maja popoldne. Strokovna žirija, ki so jo sestavljali Klemen Janežič, Ana Ruter in Andrej Karoli, je podelila sedem vizionarjev za gledališko in glasbeno ustvarjanje ter dva za fotografijo. Kot je povedal Klemen Janežič, predsednik komisije, ki je ocenjevala sodelujoče ustvarjalce na festivalu, mladi spremljajo aktualno dogajanje in se nanj tudi odzivajo. "Mladim se pogosto očitita apatičnost, nezainteresiranost za politiko in aktualne družbene probleme. Toda *Vizije 2018* so dokazale, da jih svet, v katerem živijo, še kako zanima, da se želijo s težavami soočiti in jih obravnavati. Ustvarjalci so na odrskih deskah izkazali velik pogum. Tako v avtorskih projektih kot predsta-

Najboljša predstava v celoti: AMO, Šest oseb išče Williama

vah, ki so si za osnovo vzele že obstoječa besedila, so ponudili dejaven odnos do sveta in pokazali skrb za čas, ko smo priča koncu intime. To so podali skozi zvrstno zelo različne gledališke oblike ter potrdili lastno ustvarjalnost in vpetost v sodobno gledališko produkcijo.

Vizionar za gibalno interpretacijo besedila: KD Igralska skupina pri gledališču Toneta Čufarja Jesenice za predstavo *Portret planeta*. "Ponotranjili so gib, ki ni bil v funkciji koreografije, temveč je prevzel naracijo predstave", med drugim piše v obrazložitvi.

Vizionar za avtorski lutkovni projekt: LS Zrna/Krožnik, Društvo Koruzno zrno in srednja šola Slovenska Bistrica za predstavo *Miladin*. "Ustvarjalci predstave so se zazrli v prihodnost in nam na humoren način pokazali temne strani tehnološkega razvoja", je med drugim napisala žirija.

Vizionar za žensko vlogo: Sarah Marn Zenko za vlogo *gospo Gabor* v predstavi *Pomladno prebujenje* (Gledališče GNOSIS, DKUD GNOSIS, MKUD, Ivan Cankar, II. Gimnazija Maribor). "V subtilnem prehodu iz svobodomiselnosti ženske v nemočno, potrto in prizadeto mater je pokazala izjemno emotivno transformacijo", piše med drugim v utemeljitvi.

Vizionar za glasbeno scensko produkcijo: Angleška dramska skupina, Gimnazija in srednja šola Rudolfa Maistra Kam-

nik - Društvo ŠCRM za predstavo oz. muzikal *The Tribe*. "Preplet scenskih rešitev - kostumografija, luč, koreografija in scenografija - so nam ponudili vizualni prežek festivala", je menila žirija.

Vizionar za najbolj inovativni avtorski pristop: Moenga, Gledališče Glej za predstavo *Predstava po Doris*. "Igralka oblikuje na videz preprosto uprizoritev, ki se razvije v performativno gledališče", je zapisala žirija.

Vizionar za najboljšo predstavo v celoti: Amaterski mladinski oder SNG Nova Gorica za predstavo *Šest oseb išče Williama*. "Skozi preučevanje dramatika Shakespeareja se ustvarjalci predstave *Šest oseb išče Williama* ves čas gibljejo po robu. Način uprizoritve, ki so jo izbrali, zahteva popolno disciplino, koncentracijo in na drugi strani popolno sproščenost. Njihovo prehajanje iz zasebnih v gledališke zgodbe deluje neprisiljeno", piše med drugim v utemeljitvi.

Vizionar za najboljšo mladinsko rock skupino: KOMBO C, Nova Gorica: "Najboljša fuzija jazza in rocka tukaj, zdaj in širše".

Fotovizije: Ana Debeljak je prepričala s serijo črno-belih fotografij *Sedenje ob človeku*, na katerih prikaže telo iz intimne bližine, Ana Grom pa s serijo barvnih fotografij *Lepo mi je!*, v kateri se poglobi v življenje mačke.

IK